

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

DORIS LESSING

**BİR YAŞAM ÖYKÜSÜ İÇİN
NOTLAR**

BİR YAŞAM ÖYKÜSÜ İÇİN NOTLAR

*

NOTES FOR A CASE HISTORY

ÖNSÖZ

Dünya Öykücöleri adı altında yayınladığımız dizinin yedinci çalışması elinizdeki Doris Lessing kitabı.

Yüzyılımızın hayallerinin, amaçlarının, eyleminin ve macerasının panoramik bir kurgusu gibidir Doris Lessing. Onun yaşamı ve eserlerinde, yalnızca yetenekli ve önemli bir yazarın çarpıcı yapıtlarını, soyut mesajlarını, edebi virtüözitesini değil; kaynayan 20. Yüzyıl kazanının bütün sıradışı yönelimlerini bulabilirsiniz.

Belki Doris Lessing'in yaşamı ve yazarlığı hakkında burada pek çok söz söylenebilir. Ama biz onun herkesçe pek iyi bilinen bu yönünü bir tarafa bırakarak başka bir konuyu işaret edeceğiz bu önsözde.

Elinizdeki kitapta yer alan öykülerden her ikisi de savaş sonrası yaralarını sarmaya alışan İngiltere'nin sosyal profiline aittir. Ancak bu iki öyküde de dikkat edilmesi gereken en önemli unsur, yazarın edebi kaygılarını ve/veya büyüklüğünü bir yana bırakmadan, estetik ve sanatsal zarafetini zerre kadar incitmeden sosyal yaraları betimleyiş ya da yazınsal hale getiris tarzıdır. Özellikle ölkemiz-

deki toplumcuların ya da sosyal gerçekçi yazarların, bu yönüyle, son derece yakından ilgilenmelerinin gerektiği bir yazardır Doris Lessing.

Çünkü; ülkemiz edebiyatında ‘lokomotif sektör’ olarak bulunmuş, mevcut yönetimlerin gerici tavırlarından da şevk alarak ‘avangard’ı oynamış, ama esasında Doris Lessing örneğinde yer alan zarafet, derinlik ve edebi değeri hiç de o kadar önemsememiş bir toplumcu gerçekçilik akımı ve bunun bitmeyen versiyonları bugün kültürel çoraklığın yaşandığı ülkemiz entellektüel coğrafyasının baş yaratıcısı olmuştur.

Oysa Lessing’in elinizdeki öyküleri, bu işin nasıl yapılacağını gösterir mahiyettedir adeta. Ama yine de üzülerek belirtmek gerekir ki; bu öykülerde yer alan konulara bizim ülkemizde ‘yazılabilecek kadar yüksek dereceden konular’ olarak bakılamadı, bakılamıyor... Bu da bizim esas kaybettiğimiz nokta. Çünkü ideolojisini oluşturamayan bir toplum olarak, ‘yüksek dereceden olmayan’ konularda da kafa patlatmak zorunluluğu olduğunu öğrenmemiz gerekmektedir! ...

Bu önsözü tamamlamadan önce okura hatırlaması ve kıyaslaması için bir örneği vermek arzusundayız: Elinizdeki kitabın ikinci öyküsünde (Bir Yaşlı Kadın ve Kedisi) isimden de anlaşılacağı gibi, bir kedi ile bir yaşlı kadının ilişkisi anlatılmakta. Yakın zamanlarda Türk sinemasında ‘Hanım’ isimli, bir film yapıldı. Nedense bu film ve duyur-

lığı televizyoncular da dahil olmak üzere herkes tarafından pek beğenilmiş olacak ki, sayısız kanalda sayısız defalar oynatılarak hepimize ezberlettirildi ve adeta taşıdığı ‘nai’ duygular nedeniyle de yere göğe sığlamadı.

Bizce bu marmelada bulanmış, arabesk tonu hiç de hafife alınmayacak, acıların filmi ile Lessing’in öyküsündeki duyarlılık ve vuruculuğu kıyaslamak, yönelmemiz gereken yolu gösterecek en iyi örneklerden biri olabilir.

NOTES FOR A CASE HISTORY

Mauren Watson was born at 93 Nelson's Way, N.1, in 1942. She did not remember the war. Or rather, when people said 'The War', she thought of Austerity: couponed curtains, traded clothes, the half-pound of butter swapped for the quarter of tea. (Maureen's parents preferred tea to butter.) Farther back, at the roots of her life, she felt a movement of fire and shadow, a leaping and a subsidence of light. She did not know whether this was a memory of a picture she had formed, perhaps from what her parents had told her of the night the bomb fell two streets from Nelson's Way and they had all stood among piles of smoking rubble for a day and night, watching firemen hose the flames. This feeling was not only of danger, but of fatality, of being helpless before great impersonal forces; and was how she most deeply felt, saw, or thought an early childhood which the social viewer would describe perhaps like this: "Maureen Watson, conceived by chance on an unexpected granted-at-the-last-minute leave, at

BİR YAŞAM ÖYKÜSÜ İÇİN NOTLAR

Maureen Watson, 1942'de Nelson's Way, N.1. 93 numara da doğdu. Savaşı anımsamıyordu. Daha doğrusu, insanlar 'savaş' dediğinde, o kemer sıkmayı; kuponla alınan perdeleri, takas edilen giysileri, çeyrek libre çayla değiş tokuş edilen yarım libre tereyağını düşünürdü. (Maureen'in anne babası çayı tereyağına yeğlerlerdi) Daha da beride, yaşamının köklerinde, bir ateş ve gölge devinimi, ışıkların bir canlanması ve sönüşü gibi şeyler hissedirdi. Bunun anne babasının ona anlattıkları, şu Nelson's Way'den iki sokak öteye düşen ve herkesin bir gün bir gece dumanları tüten enkaz yığınları arasında beklerserek itfaiyecilerin alevlere su sıkmalarını izledikleri geceye dair anlatıklarından oluşturduğu bir tablonun bir anısı olup olup olmadığını bilemiyordu. Bu, salt bir tehlike duygusu değil, bir ölümlülük, büyük belirsiz güçler karşısında çaresiz kalmak duygusuydu; ve onun ilk çocukluk çağlarında en derinden duyduğu, gördüğü ya da düşündüklerini bir sosyal gözlemci şöyle betimleyebilirdi: "Maureen Watson, tarihin bilinen en kötü savaşının en yoğun bir zamanında, umulmadık bir son saniye izni sırasında şans eseri gebe kalan bir anneden doğmuş, bebekliği bir hava baskı-

the height of the worst war in history, infant support of a mother only occasionally upheld (the chances of war deciding) by a husband she had met in a bomb shelter during an air-raid; poor baby, born into a historical upheaval which destroyed forty million people and might very well have destroyed her."

As for Maureen, her memories and the reminiscences of her parents made her dismiss the whole business as boring, and nothing to do with her.

It was at her seventh birthday party she first made this clear. She wore a mauve organdie frock with a pink sash, and her golden hair was in ringlets. One of the mothers said: "This is the first unrationed party dress my Shirley has had. It's a shame, isn't it?" And her own mother said: "Well, of course these war children don't know what they've missed." At which Maureen said: "I am not a war child," "What are you then, love?" said her mother, fondly exchanging glances. "I'm Maureen," said Maureen.

"And I'm Shirley," said Shirley, joining cause.

Shirley Banner was Maureen's best friend. The Watsons and the Banners were better than the rest of the street. The Watsons lived in an end house, at higher weekly payments. The Banners had a sweets-paper-and-tobacco shop.

nı sırasında bir bomba sığınağında tanıştığı bir kocadan ara sıra destek alan (savaş fırsatlarının elverdiğince) annenin bakımıyla geçmiş, kırk milyon insanı yokeden ve belki pekala onu da yokedecek tarihi bir sarsıntı döneminde doğmuş birisiydi."

Maureen'e gelince, gerek kendi anıları gerekse ebeveynininkilerden artakalanlar onun bütün bu meseleyi sıkıcı ve kendisiyle hiçbir ilişkisi olmayan bir şey olarak görüp yok saymasına yol açıyordu.

Bunu ilk kez yedinci yaş günü partisinde dile getirmişti. O gün pembe kuşaklı, leylak rengi organze bir elbise giymişti. Sarı saçları da bukleler içindeydi. Annelerden birisi şöyle dedi: "Bu Shirley'nin giydiği ilk kuponsuz giysi. Ne kadar utandırıcı değil mi?" Ve kendi annesi de şöyle demişti: "Eh, bu savaş çocukları tabii ki neler kaçırdıklarını bilmiyorlar." Maureen de bunun üzerine: "Ben bir savaş çocuğu değilim" demişti. Annesi, neşeyle etrafına bakınarak, "Peki tatlım o halde sen nesen?" diye sormuştu. Maureen "Ben, Maureen'im demişti.

Shirley'e ona katılıp, "Ben de Shirley'im." demişti.

Shirley Bannev, Maureen'in en yakın arkadaşıydı. Watsonlar ve Bannevler sokağın diğer sakinlerinden daha iyi halliydiler. Watson'lar sıra evlerden birinin daha yüksek kiralı baş evinde otururlardı. Bannev'lerin de seçerleme, kırtasiye ve tütün satan bir dükkanları vardı.

Maureen ve Shirley bir zamanlar Nelson's Way'in ka-

Maureen and Shirley remembered (or had they been told?) that once Nelson's Way was curved terrace of houses. Then the ground floor level had broken into shops: a grocer's, a laundry, a hardware, a baker, a dairy. It seemed as if every second family in the street ran a shop to supply certain defined needs of the other families. What other needs were there! Apparently none; for Maureen's parents applied for permission to the Council, and the ground floor of their house became a second grocery shop, by way of broken'down walls, new shelves, a deep-freeze. Maureen remembered two small rooms, each with flowered curtains where deep shadows moved and flickered from the two small fires that burned back-to-back in the centre wall that divided them. These two rooms disappeared in clouds of dust from which sweet-smelling planks of wood stuck out. Strange, but friendly, men paid her compliments on her golden corkscrews and asked her for kisses, which they certainly did not get. They gave her sips of sweet tea from their canteens (filled twice a day by her mother) and made her bracelets of spiralling fringes of yellow wood. Then they disappeared. There was the new shop. Maureen's Shop. Maureen went with her mother to the sign-shop to arrange for these two words to be written in yellow paint on a blue ground.

Even without the name Maureen would have known that the shop was connected with hopes for her future; and that her future was what her mother lived for.

visli teraslı evlerden oluştuğunu hatırlarlardı.(Yoksa onlara öyle mi anlatılmıştı?) Sonradan ilk katlar dükkanlara: Bir manav, bir çamaşırhane, bir nalburiye, bir fırın ve bir sütçüye; dönüştürülmüştü. Sanki sokaktaki her iki aileden biri diğerlerinin kimi belirli ihtiyaçlarını karşılamak üzere bir dükkan işletmekteydi. Daha başka ne ihtiyaçları vardı! Görünüşe göre hiç yoktu. Çünkü Maureen'in anne ve babası kent konseyine başvurup izin almışlar ve evlerinin ilk katı kimi duvarlar yıkılıp, yeni raflar yaptırılıp bir de soğutucu konularak ikinci bir manav dükkanı halini almıştı. Maureen, kendilerini ikiye bölen duvarın tam orta yerinde, sırt sırta kurulu iki küçük şöminenin alevleriyle titreşip oynayan gölgelerin üzerlerine yansıdığı çiçekli perdeleriyle iki minik odayı hatırlardı. Bu iki oda toz duman arasında yok olmuş, ara yerden tatlı tatlı kokan kalaslar görünmüştü. Yabancı ama dost görünümlü inşaat işçileri onun altın renkli buklelerine övgüler yağdırmışlar, onlara bahşedilmeyen öpücükler istemişlerdi kendisinden. (Annesinin günde iki kez doldurduğu) termoslarından ona tatlı çaylarından yudumlatmışlar, rendeledikleri sarı kalaslardan çıkan helezoni kırpıntılardan bilezikler yapmışlardı onun için. Sonra çekilip gitmişlerdi. İşte yeni dükkan ortaya çıkmıştı. 'Maureen'in dükkanı' Maureen annesiyle beraber mavi zemin üzerine sarı boya ile bu iki sözcüğün yazdırılması için tabelacıya gitmişti: Bu isim olmasa bile Maureen, dükkanın onun istikbalinin beklenti-

She was pretty. She had always known it. Even where the shadows of fire and dark were, they had played over a pretty baby. "You were such a pretty baby, Maureen." And at the birthday parties: "Maureen's growing really pretty, Mrs Watson." But all babies and little girls are pretty, she knew that well enough . . . no, it was something more. For Shirley was plump, dark-pretty. Yet their parents', or rather, their mother's talk, had made it clear from the start that Shirley was not in the same class as Maureen.

When Maureen was ten there was an episode of importance. The two mothers were in the room above Maureen's Shop and they were brushing their little girls' hair out. Shirley's mother said: "Maureen could do really well for herself, Mrs Watson." And Mrs Watson nodded, but sighed deeply. The sigh annoyed Maureen, because it contradicted the absolute certainty that she felt (it had been bred into her) about her future. Also because it had to do with the *boring* era which she remembered, or thought she did, as a tiger-striped movemet of fire. *Chance*: Mrs Watson's sigh was like a prayer to the Gods of Luck: it was the sigh of a small helpless thing being tossed about by big seas and gales. Maureen made a decision, there and then, that she had nothing in common with the little people who were prepared to be helpless and tossed

leriyle bağıntılı olduğunu, istikbalinin ise annesinin tek yaşam nedeni olduğunu anlayabilirdi.

Çok güzeldi. Başından beri bunun farkındaydı. Hatta ışık ve karanlığın gölgelerinin olduğu zamanlarda bile güzel bebekleriyle oynayırdı anneyle baba. "Maureen sen öyle güzel bir bebektin ki..." Ve doğum günü partilerinde: "Bayan Watson, Maureen gerçekten çok güzel bir kız olacak." Ama, bütün bebekler ve küçük kızlar güzeldirler. Hayır daha başka bir şey vardı.Çünkü Shirley de tombik, esmer ve güzeldi. Ama büyüklerin konuşmaları, daha doğrusu annelerinin konuşmaları daha başından itibaren Shirley'in Maureen ile aynı sınıfta olmadığını kesinlikle ortaya koyuyordu.

Maureen on yaşına geldiğinde önemli bir olay oldu. İki anne 'Maureen'in Dükkanının' üzerindeki odada oturmuş kızlarının saçlarını taramaktaydılar. Shirley'nin annesi, "Maureen'in istikbali çok iyi olabilir, bayan Watson," dedi. Bn Watson'da başını salladı ama derinde de bir iç çekti. Bu iç çekiş Maureen 'i kızdırdı, çünkü bu onun kendi geleceği hakkında hissettiği (Bu onun beynine yerleştirilmişti) kesin beklentileriyle çelişiyordu. Ayrıca bu iç çekiş kaplan postu gibi şeritli alev dilleriyle hatırladığı ya da düşündüğü o *sıkıcı* dönemle de ilgili olmalıydı. *Şans*: Bn Watson'un iç çekişi Şans Tanrıları için yakarıydı: Kabarmış denizler ve fırtınaların ordan oraya savurduğu zavallı küçük bir insanın iç çekişiydi. Maureen orada ve o

about. For she was going to be quite different. She was already different. Not only the War, but the shadows of war had long gone, except for talk in the newspapers which had nothing to do with her. The shops were full of everything. The Banners'sweets-tobacco-paper shop had just been done up; and *Maureen's* was short of nothing. Maureen and Shirley, two pretty little girls in smart mother-made dresses were children of plenty, and knew it, because their parents kept saying (apparently they did not care how tedious they were) "These kids don't lack for anything, do they, they don't know what it can be like, do they?" This, with the suggestion that they ought to be grateful for not lacking anything, always made the children sulky, and they went off to flirt their full manypetticoated skirts where the neighbours could see them and pay them compliments.

Eleven years. Twelve years. Already Shirley had subsided into her rôle of pretty girl's plainer girl-friend, although, of course, she was not plain at all. Fair girl, dark girl, and Maureen by mysterious birthright was the 'pretty one', and there was no doubt in either of their minds which girl the boys would try first for a date. Yet this balance was by no means as unfair as it seemed. Maureen, parrying and jesting on street-corners, at bus stops, knew she was doing battle for two, because the boys she discarded, Shirley got: Shirley got more boys than she would have done without Maureen who, for her part, needed, more *-had* to have a foil. Her rôle demanded one.

anda güçsüz ve oradan oraya sürüklenmeye hazır olan küçük insanlarla arasında hiç bir ortak noktanın bulunmadığına karar verdi. Kendisi başkaydı. Salt savaş değil, savaşın gölgeleri de uzun süredir yokolmuştu etraftan, yalnızca onunla hiç bir ilgisi olmayan gazete havadislerinde kalmıştı bu anılar. Dükkanlar mal doluydu. *Maureen*'de de yok yoktu. Annelerinin elcağızlarıyla diktikleri sık elbiseleriyle *Maureen* ve *Shirley*, bolluk içinde yaşayan çocuklardılar ve büyüklerinin her an (ne kadar sıkıcı oldukları akıllarına gelmiyordu görünürde) "Bu çocukların hiç bir eksikleri yok, var mı, yoksulluğun ne olduğunu bilmezler değil mi?" deyişlerinden anlıyorlardı. Bu ve hiç bir eksikliklerinin olmayışına şükretmeleri gibi telkinler her zaman çocukların somurtmalarına yol açardı ve onlar da kırmalı eteklikleriyle komşularının onları görüp şımartabilecekleri sokağa oynamaya kaçarlardı.

On bir yaş. On iki yaş. *Shirley* artık kendisi aslında sıradan dahi bile olmasa, güzel kızın sıradan kız arkadaşları rollerine razı olmuştu. O esmer ve kumraldı, *Maureen* ise doğuştan 'güzel olanı'ydı, tabi her ikisinin gönlünde de oğlanların önce kiminle konuşmak isteyecekleri yönünde kuşku yoktu. Ama bu denge görüldüğü kadar adaletsiz değildi. Sokak köşelerinde, otobüs duraklarında oğlanları atlatan ve türlü rollere giren *Maureen* bu savaşı her ikisi için birden yaptığını bilirdi, çünkü onun başından savdığı oğlanlar *Shirley*'e kalırdı: *Shirley*, *Maureen* ol-

They both left school at fifteen, Maureen to work in the shop. She was keeping her eyes open: her mother's phrase. She wore a slim white overall, pinned her fair curls up, was neat and pretty in her movements. She smiled calmly when customers said: "My word, Mrs Watson, your Maureen's turned out, hasn't she?"

About that time there was a second moment of consciousness. Mrs Watson was finishing a new dress for Maureen, and the fitting was taking rather long. Maureen fidgeted and her mother said: "Well, it's your capital, isn't it? You've got to see that, love." And she added the deep unconscious sigh. Maureen said: "Well, don't go on about it, it's not very nice, is it? And what she meant was, not that the idea was not very nice, but that she had gone beyond needing to be reminded about it; she was feeling the irritated embarrassment of a child when it is reminded to clean its teeth after this habit has become second nature. Mrs Watson saw and understood this, and sighed again; and this time it was the maternal sigh which means: Oh, dear, you are growing up fast! "Oh, mum," said Maureen, "sometimes you just make me tired, you do really."

maksızın bulabileceği oğlanlardan çok daha fazlasını buluyordu ama Maureen'e gelince onun *hakkı* bir voli idi. Rolü bunu gerektiriyordu.

İkisi de okulu 15'inde bıraktılar. Maureen dükkanda çalışmaya başladı. Gözlerini açık tutuyordu: Annesinin lafı dar, beyaz bir önlük giyiyor, güzel buklelerini tokayla topluyor, davranışlarında da zarif ve kibar oluyordu. Müşteriler "Tanrı aşkına Bayan Watson, Maureen'iniz ne kadar da güzelleşiyor değil mi?" deyince kibarca gülümserdi.

Bu sıralarda ikinci bir kendini tanıyış anı oluverdi. Bn Watson, Maureen için yeni bir giysi dikmekteydi ve provalar oldukça uzamıştı. Maureen rahat durmayıp kımıldanınca annesi "Eh ama bu senin sermayen kızım, değil mi? Bunu anlamalısın hayatım." diyerek derinden bilinçsiz bir iç daha geçirmişti. Maureen de "Neyse pek takılma anne, o kadar da güzel değil öyle değil mi?" demişti.- Söylemek istediği, bu fikrin pek güzel bir şey olmadığı değil, onun bu konunun hatırlatılmasına artık ihtiyaç duymadığı hissiydi; diş fırçalamak artık ikinci alışkanlığı olmuş bir çocuğa dişlerinin temizlenmesi hatırlatıldığındaki gücenik rahatsızlığı duyuyordu. Bn Watson bunu görüp anlayarak tekrar iç geçirdi ve bu kez de bu bir annelik iç geçiriydi: "Oh hayatım, ne de çabuk büyüyorsun!" "Anneciğim," dedi Maureen, "Ara sıra beni gerçekten yoruyorsun."

Sixteen. She was managing her capital perfectly. Her assets were a slight delicate prettiness, and a dress sense that must have been a gift from God, or more probably because she had been reading the fashion magazines since practically before consciousness. Shirley had put in six months of beehive hair, pouting scarlet lips, and an air of sullen disdain; but Maureen's sense of herself was much finer. She modelled herself on filmstars, but with an understanding of how far she could go -of what was allowable to Maureen. So the experience of being Bardot, Monroe, or whoever it was, refined her: she took from it an essence, which was learning to be a vehicle for other people's fantasies. So while Shirley had been a dozen stars, but really *been* them, in violent temporary transmogrifications, from which she emerged (often enough with laugh) Shirley -plump, goodnatured, and herself; Maureen remained herself through every rôle, but creating her appearance, like an *alter ego*, to meet the expression in people's eyes.

Round about sixteen, another incident: prophetic. Mrs Watson had a cousin who worked in the dres-trade, and this man, unthought-of for many yers, was met at a wedding. He commented on Maureen, a vision in white gauze. Mrs Watson worked secretly on this slender material for some weeks; then wrote to him: could Maureen be a model? He had only

On altı. Sermayesini özenle yönetiyordu. Varlıkları biraz hassas bir güzellik ve bir tanrı vergisi olan ya da daha çok kendini bilmediği zamanlardan bu yana moda dergilerini okuyor olmasından ileri gelen, bir güzel giyim zevkiydi. Shirley altı aylık kabartılmış saçlar, kızıl dudaklar ve asık suratlı bir kibirle dolanıyordu ama Maureen'in kişiliği daha inceydi. Kendine film yıldızlarına öykünerek bir kişilik vermişti ama olanaklarının elverdiğince öykünebileceğinin bilinciyle. Böylelikle işin temelinden, diğer insanların fantazilerinin bir aracı olduğunu farketmek anlamına gelen Bardot, Monroe ya da her kimse ona benzeme duygusuydu onun kişiliğini incelten. Böylece Shirley büründüğü en az bir düzine yıldız kimliğinden, ama sapına kadar şiddetli geçici kişilik değişimlerinden, kurtulup (genelde ona bir gülünüvermesi yeterdi bunun için) kendi öz tombiş, iyi huylu haline dönerken Maureen her rol boyunca kendisi olarak kalır buna karşın insanların gözündeki görüntüyü koruyabilmek için *ikinci* benlik benzeri bir hava yaratırdı.

Yaklaşık onaltısındaiken bir başka olay: bir kehanet. Bay Watson'un giyim ticaretiyle uğraşan bir kuzeni vardı ve yıllardır hiç akla getirilmemiş bu adamla, bir düğünde karşılaşıldı. Adam beyaz bürümcüklere bürünmüş Maureen'e dair övgülü şeyler söyledi. Bn Watson bu hassas konu üzerinde gizlice bir kaç hafta düşünüp taşındı, sonra ona yazdı: Maureen modellik yapabilir miydi? Adamın

remote connections with the world of expensive clothes and girls, but he dropped into the shop with frankly personal aims. Maureen, in a white wrapper, was still pretty, very; but her remote air told this shrewd man that she would certainly not go out with him. She was saving herself; he knew that air of self-esteem very well from other exemplars. Such girls do not go out with middle-aged cousins, except as a favour or to get something. However, he told Mrs Watson that Maureen was definitely model material, but that she would have to do something about her voice. (He meant her accent, of course; and so Mrs Watson understood him.) He left addresses and advice and Mrs Watson was in a state of quivering ambition. She said so to Maureen: "This is your chance, girl. Take it." What Maureen heard was: "This is *my* chance."

Maureen, nothing if not alert for her Big Chance, for which her whole life had prepared her, accepted her mother's gift of 100 (she did not thank her, no thanks were due) and actually wrote to the school where she would be taught Voice Training.

Then she fell into sullen withdrawal, which she understood so little that a week had gone by before she said she must be sick or something. She was rude to her mother: very rare, this. Her father chided her for it: even rarer. But he spoke in such a way that Maureen understood for the first time that this drive, this push, this family effort to gain her a glamorous future came from her mother, her father was not implicated. For him, she was a pretty enough girl, spoiled by a silly woman.

pahalı kumaşlar ve kızlar dünyasıyla ancak çok uzak ilişkileri vardı ama gerçekten samimi kişisel amaçlarla dükkana uğradı. Beyaz önlüğüyle Maureen hala güzeldi, çok güzel ama uzak tavırları bu zeki adama kızın onunla kesinlikle çıkmayacağını anlatıyordu. Kız kendini kasiyordu; adam bu öz saygı havalarını başka bir sürü deneyimlerinden dolayı gayet iyi bilirdi. Böylesi kızlar, bir lütuf ya da bir şeyleri elde etmek türünden amaçlar dışında orta yaşlı kuzenlerle çıkmazlardı. Buna karşın adam, Bn Watson'a, Maureen'in kesinlikle bir model malzemesinden oluştuğunu ancak sesi için mutlaka bir şeyler yapması gerekliliğini söyledi. (Tabi aksanını demek istiyordu ve Bn Watson da onu anlıyordu) Bir takım tavsiyeler ve adresler verip Bn Watson'un içini titreten bir heyecanla gitti. Bn Watson kızına şöyle dedi: "Kızım işte şansın, yakala onu!" Maureen'in duyduğıysa şöyleydi: "*Bu benim şansım*"

Tüm ömrünün onu hazırlamış olduğu bu Büyük Şans'ına karşı da alesta değilse daha ne olsun, Maureen annesinin 100 Sterlinlik armağanını alıp (Teşekkürsüz, teşekkür gereksizdi.) Ses Eğitimi göreceğı okula başvurdu. Sonra birden bire asık suratlı bir içe dönüklüğe düştü, bunu öylesine geç farkettti ki, hasta ya da başka bir şey olduğunu söyleyene kadar bir hafta geçip gidivermişti bile. Hiç rastlanmadık şekilde annesine kaba davranıyordu. Babası da daha da rastlanmadık, onu azarladı. Ama öyle-

Maureen slowly understood she was not sick, she was growing up. For one thing: if she changed her 'voice' so as to be good enough to mix with new people, she would no longer be part of this street, she would no longer be *our Maureen*. What would she be, then? Her mother knew: she would marry a duke and be whisked off to Hollywood. Maureen examined her mother's ideas for her and shrank with humiliation. She was, above all, no fool, but she had been very foolish. For one thing: when she used her eyes, with the scales of illusion off them, she saw that the million streets of London blossomed with girls as pretty as she. What then had fed the illusion in herself and in other people? What accounted for the special tone, the special looks that always greeted her? Why, nothing more than that she, Maureen, because of her mother's will behind her, had carried herself from childhood as something special, apart, destined for a great future.

sine bir şekilde konuştu ki, ilk kez bu yönlendirmenin, bu itişin Maureen'e parlak bir gelecek yakalama amaçlı ailesel çabanın anneden geldiğini, babanın bu işe pek karışmamış olduğunu anlayıverdi. Babaya göre, kızı şımarık bir kadın tarafından şımartılan oldukça güzel bir varlıktı.

Maureen yavaş yavaş hasta olmadığını ama büyümekte olduğunu farketti. Bir şey kesindi; eğer 'sesini' değiştirip yeni insanlarla kaynaşacak denli iyileştirirse, artık bu sokağın bir parçası, *bizim Maureen*'imiz olmayacaktı. O halde ne olacaktı? Annesi biliyordu bütün olacakları: Bir dükle evlenip doğru Holywood'a yollanıverecekti. Maureen annesinin fikirlerini onun yerine inceleyip, utançla büzüldü. O her şeyin ötesinde bir aptal hiç değildi ama biraz aptalca davranmış olabilirdi. Öncelike, gözlerindeki hayal perdelerini çıkarıp atıp iyi bakınca Londra sokaklarının en az kendisi kadar güzel bir sürü kızla kaynadığını görmüştü. O halde hem kendisinde hem de çevredeki insanlardaki hayalini besleyen neydi? Karşılaştığı o özel bakışlar o özel ses tonlarıyla konuşmalar neyin nesiydi? Çünkü, onu çocukluğundan beri özgün, farklı, muazzam bir geleceği olan bir şey gibi sürükleyen, annesinin ona dair ihtiraslarından başka bir şey değildi. (Şimdi artık, berrak bir şekilde gördüğü gibi) Bu arada hala 93 Nelson Sokağında, Maureen's Shop'un tezgahının arkasında bulunmaktaydı. (Şimdi, komşularına annesinin bu aşırı ihtirası fena halde ortaya çıktığına göre-artık onlar buna alı-

Meanwhile (as she clearly saw) she was in 93 Nelson's Way, serving behind the counter of Maureen's Shop. (She now wondered what the neighbours had thought -before they got used to it- about her mother's fondness so terribly displayed.) She was dependent on nothing less than that a duke or a film producer would walk in to buy a quarter or tea and some sliced bread.

Maureen sulked. So her father said. So her mother complained. Maureen was-thinking? Yes. But more, a wrong had been done her, she knew it, and the sulking was more of a protective silence while she grew a scab over wound.

She emerged demanding that the 100 should be spent on sending her to Secretarial School. Her parents complained that she could have learned how to be a secretary for nothing if she had stayed on at school another year. She said: "Yes, but you didn't have the sense to make me, did you? What did you think, I was going to sell butter like you all my life?" Unfair, on the face of it; but deeply fair, in view of what they had done to her. In their different ways they knew it. (Mr Watson knew in his heart, for instance, that he should never have allowed his wife to call the shop 'Maureen's'.) Maureen went, then, to Secretarial School for a year. Shirley went with her:

şana dek ne düşündüklerini merak ediyordu.) Dükkana bir çay ya da bir kaç dilim ekmek almak üzere düşecek bir düğ ya da film prodüktöründen daha aşağısına olmamak üzere bağlamıştı kendisini...

Maureen somurtkanlaştı. Babası öyle diyordu. Annesi de şikayetçiydi. Maureen düşünüyor muydu? Evet, ama daha fazlası, ona yanlış davranılmıştı, bunu biliyordu ve onun bu somurtan hali, iç yarası üzerinde bir kabuk oluşturan kadar gerekli bir tür koruyucu sessizlikten dolayındı.

Sonunda 100 Sterlin'i kendisinin Sekreterlik Okulu'na gönderilmesi için kullanılmasını talep etti. Anne baba, eğer okulunda bir yıl daha kalsaydı, sekreterliği tek kuruş vermeksizin öğrenebilmiş olacağını söylediler sızlanarak. "Evet, ama beni okulda tutacak kadar aklınız yoktu, değil mi? Ne zannettiniz, ömrüm boyunca sizler gibi tereyağı mı satacaktım?" diye itiraz etti. Yüzeyden bakılınca adaletsiz ama, ona neler ettiklerine bakılırsa alabildiğince haklı bir yargıydı. Herbiri kendi yolunca anlıyordu bunu (Bay Watson, örneğin ta yüreğinin derinlerinde, karısına dükkana 'Maureen's' ismini vermesine izin vermemiş olması gerektiğini düşünüyordu) Böylece Maureen, bir yıllığına Sekreterlik Okulu'na gitti. Shirley de onunla beraberdi: o da büyük bir mağazalar zincirinin yöredeki şubesinde kozmetik tezgahıydı. Shirley için gerekli 100 Sterlin'i ailesinin bir araya getirmesi çok güçlü: Dükkana-

she had been selling cosmetics in the local branch of a big chain-store. To raise the 100 was difficult for Shirley's parents: the shop had done badly, had been bought by a big firm; her father was an assistant in it. For that matter, it wasn't all that easy for the Watsons: the 100 was the result of small savings and pinching over years.

This was the first time Maureen had thought of the word capital in connection with money, rather than her own natural assets: it was comparatively easy for the Watsons to raise money, because they had capital: the Banners had no capital. (Mrs Watson said the Banners had had *bad luck*.) Maureen strengthened her will; as a result the two families behaved even more as if the girls would have different futures - or, to put it another way, that while the two sums of a hundred pounds were the same, the Watsons could be expected to earn more on theirs than the Banners.

This was reflected directly in the two girls' discussions about boys.

Shirley would say: "I'm more easy-going than you".

Maureen would reply: "I only let them go so far".

nın işleri iyi gitmiyordu, büyük bir firma dükkanı satın almıştı ve babası da artık patron değil bir yardımcıydı. 100 Sterlin Watson'lar için de o denli kolay sayılmazdı, yıllar boyu ondan bundan tasarruf edilip bir araya getirilmiş bir paraydı.

Bu, Maureen'in sermaye sözcüğünü kendi doğal varlıkları olarak değil de, parasal olarak düşündüğü ilk zaman oldu. Watson'lar için para biriktirmek görece olarak daha kolay bir şeydi, çünkü onların sermayesi vardı ama Banner'ların yoktu (Bn Watson Banner'lerin *kötü- talihi* olduğunu söyledi.) Maureen isteğinde daha da direndi: Sonucunda da her iki aile kızların başka başka gelecekleri olacakmış gibi davranmaya başladılar, ya da başka bir şekilde söylenecek olursa, her iki yüz sterlinin bir araya gelmesi için gerekli paralar eşitse de, Watson'lar, Banner'lara oranla kendi yüzlükleriyle daha fazla kazanabilecek durumdaydılar.

Bu sonuç iki kızın delikanlılar hakkındaki tartışmalarına da doğrudan yansırı.

Shirley "Ben sana oranla daha uyumlu bir kızım," dedi.

Maureen ise, "Ben onlara ancak o kadar izin veririm," diye yanıtlardı.

Bu önemli konu hakkındaki ilk kararlarını çok önceki yıllarda, henüz on üçündelerken vermişlerdi. O dönemlerde bile Shirley Maureen'e oranla daha ileri giderdi. (Oğ-

Their first decision on this almighty subject had taken place years before, when they were thirteen. Even then Shirley went further ('let them go further') than Maureen. It was put down, between them, to Shirley's warmer temperament-charitably; for both knew it was because of Maureen's higher value in the market.

At the Secretarial School they met boys they had not met before. Previously boys had been from the street or the neighbourhood, known from birth, and for this reason not often gone out with that would have been boring. (Serious, with possibilities of marriage.) Or boys picked up after dances or at the pictures. But now there were new boys met day after day in the School. Shirley went out with one for weeks, thought of getting engaged, changed her mind, went out with another. Maureen went out with a dozen, chosen carefully. She knew what she was doing -and scolded Shirley for being so *soft*. "You're just stupid, Shirley -I mean, you've got to get on, why don't you do like me?"

What Maureen-- did was allow herself to be courted, until she agreed at last, as a favour, to be taken out. First, lunch -a word she began to use now. She would agree to go out to lunch two or three times with one boy, while she was being taken out to supper (dinner) by another. The dinner-partner, having been rewarded by a closed-mouth kiss for eight, ten, twelve nights, got angry or sulky or reproachful, according to his nature. He dropped her, and lunch partner was promoted to dinner partner.

lanların daha ileri gitmelerine izin verirdi.) Bu konu aralarında, Shirley'in daha sıcak kanlılığına binaen, sevecenlikle kararlaştırılmıştı; çünkü her ikisi de bunun nedeninin Maureen'in pazardaki daha yüksek olan değerinden kaynaklanığını biliyorlardı.

Sekreterlik okulunda daha önceleri hiç karşılaşmadıkları oğlanlarla tanıştılar. Daha önceleri çocuklar hep aynı sokağın ya da çevrenin, doğduklarından bu yana tanıdıkları çocuklarıydı. Bu nedenle de sıkıcı olacağı için onlarla sık sık çıkılmazdı. (Ciddi, evlenme gibi niyetlerle.) Ya dans veya sinema için çıkılan çocuklardı. Ama şimdi okulda her yeni gün yeni yeni oğlanlarla karşılaşılıyordu. Shirley bunlardan biriyle haftalarca çıktı, nişanlanmaya niyetlendi, sonra fikrini değiştirdi bir başkasıyla çıktı. Maureen dikkatle seçilmiş bir düzine kadarıyla çıktı. Ne yaptığı-nı biliyordu ve Shirley'i *yumuşak* olduğu için azarladı, "Sen tam bir aptalsın Shirley, demek istiyorum ki ilerlemen gerek, niye benim gibi yapmıyorsun?"

Maureen'in yaptığı kendisine kur yapılmasına izin vermek ve sonunda lütfen beraber çıkmayı kabul etmekte. Önce öğlen yemeğiŞimdilerde kullanmaya başladığı bir laf. Bir çocukla iki ya da üç kez öğlen yemeğine çıkmayı kabul ederken, bir başkasıyla da akşam yemeğine çıkıyordu. Sekiz, on, on iki akşam ağızlar kapalı bir öpüşle ödüllendirilen akşam yemeği kavalyesi, kendi yapısına göre ya kızgın, ya somurtkan ya da şikayetçi davranıyordu. Sonun-

Maureen ate free for the year of her training. It wasn't that she planned it like this: but when she heard other girls say they paid their way or liked to be independent, it seemed to Maureen wrong-headed. To pay for herself would be to let herself be undervalued: even the idea of it made her nervous and even sulky.

At the end of the training Maureen got a job in a big architects' office. She was a junior typist. She stuck out for a professional office because the whole point of the training was to enable her to meet a better class of people. Of course she had already learned not to use the phrase, and when her mother did snubbed her with: "I don't know what you mean, better *class*, but it's not much point my going into that hardware stuck upstairs in an office by myself if I can get a job where there's some life about."

Shirley went into a draper's shop where was one other typist (female) and five male assistants.

In Maureen's place there were six architects, out most of the time, or invisible in large offices visited only by the real secretaries; a lower stratum of young men in training, designers, draughtsmen, managers, etc.; and a pool of typists.

da kızı bırakıyor ve böylece öğlen yemeği kavalyesi, akşam yemeği kavalyesiğine terfi ediyordu.

Maureen, okulda yıl boyunca yemeklere para ödemedi. Bu, onun böyle planladığından değildi ama diğer kızların kendi masraflarını kendilerinin yaptıklarını ya da özgür olmayı sevdiklerini söylediklerinde, bu Maureen'e yanlış geliyordu. Kendi yemeğini ödemek kendini değer-sizmiş gibi kabul etmekte ona göre, bunun düşüncesi bile onu sinirli hatta somurtkan yapıyordu.

Eğitim döneminin sonunda Maureen büyük bir mimari büroda iş buldu. Daktilograf oldu. Profesyonel bir büroyu amaçlamıştı çünkü eğitiminin bütün amacı daha yüksek sınıftan insanlarla karşılaşma şansını yakalamaktı. Annesi onu, "Daha iyi *sınıf* demekle neyi kastettiğini bilmiyorum ama, ben kendim öyle ıvır zıvrklı bir büroya gitmek yerine şöyle hayat dolu bir yerlerde bir işe girerdim," diyerek azarladığında, bu sözcüğü kullanmamayı çoktan öğrenmişti.

Shirley ise kendinden başka bir bayan daktilo ile beş erkek yardımcının çalıştığı bir mefruşatçıda iş bulmuştu.

Maureen'nin işyerinde, sık sık dışarıda iş peşinde olan ya da ancak gerçek sekreterlerin girebildiği geniş odalarında gözlerden ırak altı mimar, daha aşağı tabakada da stajyer genç oğlanlar, desinatörler, teknik ressam-lar, yönetmenler vesaire ve bir de daktilograflar grubu çalışmaktaydı. Genç adamların çoğu onunla aynı tabakadan-

The young men were mostly of her own class. For some months she ate and was entertained at their expense; and at each week-end there was a solemn ceremony, the highpoint of the week, certainly the most exciting moment in it, when she divided her wage. It was seven pounds (rising to ten in three years) and she allocated two pounds for clothes, four for the post office, and one pound for the week's odd expenses.

At the end of a year she understood two things. That she had saved something like 200. That there was not a young man in the office who would take her out again. They regarded her, according to their natures, with resentment or with admiration for her cool management of them. But there was nothing doing *there*-so they all knew.

Maureen thought this over. If she were not taken out to meals and entertainment, she must pay for herself and save no money, or she must never go out at all. If she was going to be taken out, then she must give something in return. What she gave was an open mouth, and freedom to the waist. She calculated that because of her prettiness she could give much less than other girls.

She was using her *capital* with even more intelligence than before. A good part of her time- all not spent in the office or being taken out, went in front of her looking-glass, or with the betterclass fashion magazines. She studied them with

dılar. Bir kaç ay onların kesesinden yedi içti eğlendi. Ha hafta sonunda da, haftanın en önemli doruğu, en heyecanlı anı, haftalığını pay ettiği ciddi tören oluyordu. Bu (üç yıl sonra on'a yükselen) yedi Sterlin'di, ikisini giysilere, dördünü tasarruf hesabına, birini de haftalık harçlığına ayırıyordu.

Yılın sonunda şu iki şeyi anladı. İlki yaklaşık iki yüz sterlin biriktirdiği. İkincisi de kendisini bir daha yemeğe çıkaracak tek bir genç kalmadığı. Herbiri onu kendi yapılarına göre öfke ya da onları serinkanlılıkla idare ettiği için hürmetle karşılıyorlardı. Ama ondan hiç ama hiç bir iş çıkmazdı, bunu hepsi anlamıştı.

Maureen bunu iyice düşünüp tarttı. Eğer yemeğe ve gezmeye birilerince çıkartılmayacaksa, bu giderleri kendisi yapmak zorunda kalacak ve hiç bir tasarruf yapamayacaktı ya da hiç gezmeye çıkmamak durumundaydı. Eğer gezmeye davet edilecekse kendisi de buna karşılık bir şeyler vermeliydi. Verdiği, ağzı açık öpüşlerle belden yukarı serbestisi oldu. Güzelliği nedeniyle diğer kızlara oranla çok daha azını vermekle idare edebileceğini hesaplamıştı.

Sermayesini eskisine oranla daha zekice kullanıyordu. Ofiste ya da gezmekte geçmeyen zamanlarının büyük bir bölümünü ayna karşısında ya da yüksek sosyete moda dergilerini karıştırarak geçiriyordu. Dergileri dehşetli bir tutkuyla inceliyordu. Artık, sesi engellemese şu İngiliz

formidable concentration. By now she knew she could have gone anywhere in these islands, except for her voice. Whereas, months before, she had sulked in a sort of fright at the idea of cutting herself off from her street and the neighbours, now she softened and shaped her voice, listening to the clients and the senior architects in the office. She knew her voice had changed when Shirley said: "You're talking nice, Maureen, much nicer than me."

There was a boy in the office who teased her about it. His name was Tony Head. He was in training to be an accountant for the firm, and was very much from her own background. After having taken her out twice to lunch, he had never asked her again. She knew why: he had told her. "Can't afford you, Maureen," he said. He earned not much more than she did. He was nineteen, ambitious, serious, and she liked him.

Then she was nineteen. Shirley was engaged to one of the assistants in her shop, and would be married next Christmas.

Maureen took forty pounds out of her savings and went on a tour to Italy. It was her first time out of England. She hated it: not Italy, but the fact that half the sixty people on the tour were girls, like herself, looking for a good time, and the other half elderly couples. In Rome, Pisa, Florence, Venice, the

adaları üzerinde her yere gidebilirdi. Aylar önce kendini sokaktan ve komşulardan uzaklaşıp yalnız başına kalma düşüncesinin korkusuyla somurturken şimdi bürodaki müşteri ve uzman mimarların konuşmalarını dinleye dinleye sesini yumuşatıp şekillendirmişti. Shirley; "Maureen ne güzel konuşuyorsun, benden çok çok daha güzel konuşuyorsun," dediğinde sesinin ne denli değiştiğini anlamıştı.

Büroda ona takılan bir çocuk vardı. Adı Tony Head idi. Tony şirketin bir muhasebecisi olmak üzere eğitiliyordu ve kendisiyle hemen hemen aynı sınıftan bir ailedendi. Onu iki kez öğlen yemeğine çıkarmış ama daha sonra bir daha davet etmemişti. Bunun neden olduğunu biliyordu. Çünkü çocuk ona "Maureen ben seni kaldıramam," demişti. Kızın kazandığından pek de fazla bir şey kazanmıyordu. On dokuzunda, hırslı ve ciddiye, kız da onu beğeniyordu.

Kendisi de on dokuzuna gelmişti. Shirley ise dükkan-daki yardımcılardan birisiyle nişanlanmıştı ve gelecek Noel'de evleniyordu.

Maureen hesabından kırk sterlin çekip, bir turla İtalya'ya gitti. Bu onun İngiltere'den ilk kez ayrılışıydı. Ve bundan nefret etti, İtalya'dan değil ama turdaki altmış kişinin yarısının kendisi gibi eğlence peşindeki kızlar, diğer yarısının ise yaşlı çiftler oluşundan nefret etti. Roma'da, Pisa'da, Floransa'da, Venedik'te İtalyanlar Maureen'e ya-

Italians mooned over Maureen, courted her with melting eyes, while she walked past them, distant as a starlet. They probably thought she was one. The courier, a sharp young man, took Maureen out to supper one night after he had finished his duties, and made it clear that her mouth, even if opened, and her breasts, were not enough. Maureen smiled at him sweetly through the rest of the trip. No one paid her odd coffees, ices and drinks. On the last night of the trip, in a panic because the 40 investment had yielded so little, she went out with an Italian boy who spoke seven words of English. She thought him crude, and left him after an hour.

But she had learned a good deal for her forty pounds. Quietly, in her lunch hour, she went off the National Gallery and to the Tate. There she looked, critical and respectful, at pictures, memorizing their subjects, or main colours, learning names. When invited out, she asked to be taken to 'foreign' films, and when she got back home wrote down the names of the director and the stars. She looked at the book page of the *Express* (she made her parents buy it instead of the *Mirror*) and sometimes bought a recommended book, if it was a best-seller.

Twenty. Shirley was married and had a baby. Maureen saw little of her - both girls felt they had a new world of knowledge the other couldn't appreciate.

naşılar, yakıcı bakışlarıyla asıldılar, o ise aralarından bir yıldız gibi uzak geçip gitti. Belki de kendisinin gerçek bir yıldız olduğunu düşündüler. Tur rehberi, yakışıklı bir genç, bir gece işleri bittikten sonra Maureen'i yemeğe çıkardı ve açık bile olsa ağzının ve göğüslerinin yetmeyeceğini gayet açık belirtti. Maureen gezinin devamı boyunca ona tatlı tatlı gülümsedi. Hiç kimse onun kahvelerini, dondurmalarını ya da içtiklerini ödemedi. Gezinin son gecesi, kırk sterlinlik yatırımın çok az bir yararı olduğunun farkına varmanın paniği içinde yalnızca yedi kelime İngilizce konuşabilen bir İtalyan çocukla çıktı. Onu çok kaba bulup bir saat içinde terkettti.

Ama kırk Sterlin'i karşılığında epeyce bir şeyler öğrenmişti. Öğle tatillerinde sessizce Milli Müze'ye ve Tate'e gitti. Oralarda saygıyla ve ilgiyle tabloları seyretti, kollarını, ana renklerini ezberledi, isimler öğrendi. Sinemalara davet edildiğinde 'yabancı' filmlere götürülmeyi istedi ve evine döndüğünde yönetmenin ve yıldızların adlarını not aldı. *Ekspressin* (Eve *Mirror* yerine *Ekspress* alınmasına ikna etmişti anne ve babasını) Kitap sayfalarını okudu ve ara sıra, önerilen best-seller kitapları alıp okudu.

Yaş yirmi. Shirley evlenip bir bebek doğurmuştu. Maureen artık onu daha az görüyordu. Her iki kız da diğerinin anlayamayacağı yeni birer bilgi dünyaları olduğunu hissediyorlardı.

Maureen was earning 10 a week, and saved six.

There came to the office as an apprentice architect, Stanley Hunt, from grammar school and technical college. Tallish, well-dressed, fair with a small moustache. They took each other's measure, knowing they were the same kind. It was some weeks before he asked her out. She knew, by putting herself in his place, that he was looking for a wife with a little money or a house of her own, if he couldn't get a lady. (She smiled when she heard him using this word about one of the clients.) He tried to know clients socially, to be accepted by them as they accepted the senior architects. All this Maureen watched, her cool little face saying nothing.

One day, after he had invited a Miss Plast (Chelsea, well-off, investing money in houses) to coffee, and been turned down, he asked Maureen to join him in a sandwich lunch. Maureen thanked him delightfully, but said she already had an engagement. She went off to the National Gallery, sat on the steps, froze off wolves and pick-ups, and ate a sandwich by herself.

A week later, invited to lunch by Stanley, she suggested the Trattoria Siciliana which was more expensive, as she knew quite well, than he had expected. But this meal was a success. He was impressed with her, though he knew (how could he not, when his was similar?) her background.

Maurcen haftada on Sterlin kazanıyor ve altısını biriktiriyordu.

Şirkete, Stanley Hunt adlı gramer okulu ve teknik kolej mezunu stajyer mimar bir çocuk katıldı. Uzunca boy-lu, iyi giyimli, küçük bıyıklı kumral bir çocuktü. Birbirleri-ni şöyle bir tarttılar aynı türden oldukları için. Kızı yeme-ğ e davet etmesi için birkaç hafta geçmesi gerekti. Kendi-ni oğlanın yerine koyarak düşündüğü için, kız onun eğer bir soylu bayan yakalayamazsa bile şöyle biraz paralı ya da kendine ait evi olan bir eş aradığını, biliyordu. (Müşte-rilerinden birine aynen bu sözü ettiğini duyunca hafifçe gülümsedi.) Müşterileri sosyal olarak da tanımaya çalışı-yor, onların uzman mimarları kabul ettikleri gibi kendisi-ni de benimsemelerine çalışıyordu. Maureen tüm bunla-rı, küçük sakın yüzü hiç renk vermeksizin izliyordu.

Stanley bir gün, bir Miss Plast'ı (Chealsee'den olduk-ça zengin, evlere yatırım yapan birisi.) kahve içmeye da-vet edip, reddedildikten sonra, Maureen'i bir sandöviçli öğle yemeğine birlikte çıkmaya davet etti. Maureen se-vinçle teşekkür ederken, birisine daha önceden verilmiş sözü olduğunu belirtti. Ulusal Müze'ye gidip, merdivenle-re oturdu, kurtları ve laf atanları tersleyip, sandöviçini tek başına yedi.

Bir hafta sonra Stanley tarafından yemeğe davet edi-lince, onun umduğundan daha pahalı olduğunu çok iyi bil-diği Trattoria Siciliana'yı önerdi. Ama bu yemek tam bir

*

She was careful to be engaged for two weeks. Then she agreed to go to the pictures -'a foreign film, if you don't mind, I think the American films are just boring.' She did not offer to pay, but remarked casually that she had nearly six hundred pounds in the post office. "I'm thinking of buying a little business, some time. A dress shop. I've got a cousin in the trade."

Stanley agreed that 'with your taste' it would be a sure thing.

Maureen no longer went to the Palais, or similar places (though she certainly did not conceal from Stanley that she had 'once') but she loved to dance. Twice they went to the West End together and danced at a Club which was 'a nice place'. They danced well together. On the second occasion she offered to pay her share, for the first time in her life. He refused, as she had known he would, but she could see he liked her for offering; more, was relieved; in the office they said she was mean, and he must have heard them. On that night, taken home lingeringly, she opened her mouth for him and let his hands go down to her thighs. She felt a sharp sexuality which made her congratulate herself that she had never, like Shirley, gone 'half-way' before. Well, of course girls were going to get married to just anybody if they let themselves be all worked up every time they were taken out!

başarıydı. Çocuk ondan, geçmişini bilmesine rağmen (kendisinin ki de bir benzeri olduğuna göre nasıl da bilmezdi) çok etkilenmişti.

Sonraki iki hafta boyunca özenle verilmiş sözü olduğunu söylemeyi başardı. Sonra sinemaya, davet edilmeyi kabul etti. -"Eğer dilerseniz bir yabancı film olsun, şu Amerikan filmlerini bütünüyle sıkıcı buluyorum." Bileti için para vermeyi önermedi ama laf arasında tasarruf hesabında yaklaşık altı yüz Sterlin'inin bulunduğu işaret etti. "İl-leride küçük bir iş kurmayı düşünüyorum. Bir butik. Bu işi yapan bir kuzenim var."

Stanley, 'sizin zevkinizle' bu işin başarılı olacağı fikrine katıldı.

Maureen artık Palais'e ya da benzeri yerlere gitmiyordu. ('Bir kez' gittiğini Stanley'den kesinlikle gizlememişti.) Ama dans etmeye bayılırdı. İki kez West End'e gidip 'güzel bir yer' olan bir 'Klüp'de dans ettiler. Birlikte çok uyumlu dansetmişlerdi. İkinci seferinde kendi payını ödemeyi önerdi, ömründe ilk kez. Tabii, öyle olacağını gayet iyi bildiği gibi çocuk reddetti bunu, ama kızın bu önerisini çok beğendiği görülüyordu. Daha da ötesi rahatlamıştı; çünkü büroda kızın çok basit olduğunu söylemişlerdi ve o da bunları mutlaka duymuş olmalıydı. O gece, sarmaş do-laş evine geldiklerinde ağzını açarak öpüştü ve kalçalarının okşanmasına izin verdi. Kendisini daha önce Shirley gibi işin yarısına kadar ileri gitmemiş olmaktan dolayı kut-

But Stanley was not at all caught. He was too cool a customer, as she was. He was still looking for something better.

He would be an architect in a couple of years; he would be in a profession; he was putting down money for a house; he was goodlooking, attractive to women, and with these assets he ought to do better than marry Maureen. Maureen agreed with him.

But, meanwhile, he took her out. She was careful often to be engaged elsewhere. She was careful always to be worth taking somewhere expensive. When he took her home, while she did not go so far as 'nearly the whole way', she went 'everything but'; and she was glad she did not like him better, because otherwise she would have been lost. She knew quite well she did not really like him, although her mind was clouded by her response to his hands, his moustache, his clothes and his new car.

She knew, because meanwhile a relationship she understood very well, and regretted, had grown up with Tony. He, watching this duel between the well-matched pair, would grin and drop remarks at which Maureen coloured and turned coldly away. He often asked her out -but only for 'a dutch treat'- expecting her to refuse. "How's your savings account,

lamasına yol açan keskin bir cinsellik duydu. Tabii ki eğer bir kız çıktığı her seferinde oğlanlara kendini eni konu elletirse, önüne çıkan herhangi birisiyle evleniverirdi! Ama Stanley oltaya yakalanmamıştı bile. O çok serinkanlı bir müşteriydi, tıpkı kendisi gibi. Dahâ iyi bir şeylerin peşindeydi.

Birkaç yıl içinde uzman bir mimar olacak, bir mesleğin içine girecek. Bir ev satın almak için taksit ödüyordu, yakışıklıydı, kadınlara göre çekiciliği olan birisiydi ve bütün bu varlıkla Maureen ile evlenmekten daha iyi bir şeyler hakediyordu. Maureen ona hak veriyordu.

Ama, bununla beraber çıkmaya devam ettiler. Kız sık sık daha önceden verilmiş sözleri bulunmasına dikkat etti. Çıktıklarında, çıkmaya geçecek pahalı bir yerlere götürülmeye özen gösteriyordu. Çocuk onu evine bırakırken ‘hemen tamamıyla’ değil ama ‘neredeyse hepsini’ veriyordu ve onu daha fazla beğenmediğine de şükrediyordu çünkü öyle olsa tamamen verecekti. Aslında onu beğenmediğini çok iyi bilmesine rağmen zihni onun elleri, bıyıkları, giysileri ve yeni otomobiline duyduğu çekimle dumanlıydı.

Bunu biliyordu, çünkü bu arada çok iyi anladığı ve pişman olduğu bir ilişki büyümeye başlamıştı Tony ile arasında. Tony bu iyi uyan çift arasındaki düelloyu izliyor ve Maureen’in yüzünü bastırıp, soğukça sırtını dönmesine yol açan laflar atarak sırtıyordu. Sık sık kızın reddetmesi-

Maureen? I can't save, you girls get it all spent on you." Tony took out a good many girls: Maureen kept a count of them. She hated him; yet she liked him, and knew she did. She relied on him above all for this grinning, honest understanding of her: he did not approve of her, but perhaps (she felt in her heart) he was right? During this period she several times burst into tears when alone, without apparent reason; afterwards she felt that life had no flavour. Her future was narrowing down to Stanley; and at these times she viewed it through Tony Head's eyes.

One night the firm had a party for the senior members of the staff. Stanley was senior, Maureen and Tony were not. Maureen knew that Stanley had previously asked another girl to go, and when he asked herself, was uncertain whether she could make it until the very last moment; particularly as his inviting her, a junior, meant that he was trying out on the senior members the idea of Maureen as his wife. But she acquitted herself very well. First, she was the best-looking woman in the room by far, and the best-dressed. Everyone looked at her and commented: they were used to her as pretty typist; but tonight she was using all her her will to make them look at her, to make her face and body reflect what they

ni umarak onu yemeğc ama ‘Alman usulü’ davet ediyordu. "Maureen tasarruf hesabın nasıl gidiyor? Ben sizin gibi kızlara harcamaktan bir türlü biriktiremiyorum." Tony bir sürü kızla çıkıyordu: Maureen bunların hesabını tutuyordu. Ondan nefret ediyor ama onu beğeniyor bunu da biliyordu. Bütün bu sırtkanlığa rağmen ona kendisini cidden anladığı için güveniyordu. Çocuk onun davranışlarını doğru bulmuyordu ama belki de (kız bunu ta yüreğinde duyuyordu) haklıydı. Bu dönemde, yalnız kaldığı her an, görünürde hiç bir neden olmaksızın gözyaşlarına boğuluyor ve ardından yaşamın hiç bir tadı olmadığını hissediyordu. Tüm geleceğini Stanley’c daraltmıştı ve bu anlarda geleceğini Tony Head’in gözleriyle izliyordu.

Firma bir gece personelden uzman olanları kapsayan bir parti veriyordu. Stanley artık uzmandı fakat Maureen ile Tony değillerdi. Maureen, Stanley’in önce geceye bir başka kıızı davet ettiğini biliyordu ve kendine teklif ettiğince, son ana kadar bu işi becerip beccremeyeceğinden emin değildi özellikle bu davet edilişte yani bu sıradan daktilografın davet edilişinde, uzman memurlara Maureen’i kendi karısı olarak sunma fikrini de denemek sözkonusuydu. Ama kız kendini mükemmelen gösterdi. Öncelikle, salonun en güzel kadınıydı ve en şık giyinmiş olanıydı. Herkes ona bakıp sohbet etti: Kıza güzelce bir daktilograf olarak alışkindılar ama bu gece o tüm iradesini herkesi kendine baktırmaya ve yüzüyle bedeniyle onların

admired. She made no mistakes. When the party was over Stanley and two of the younger architects suggested they drive out to London airport for breakfast, and they did. The two other girls were middle class. Maureen kept silent for the most part, smiling serenely. She had been to Italy, she remarked, when a plane rose to go to Italy. Yes, she had liked it, though she thought the Italians were too noisy; what she had enjoyed best was the Sistine Chapel and a boat trip on the Adriatic. She hadn't cared for Venice much, it was betiful, but the canals smelled, and there were far too many people: perhaps it would be better to go in winter? She said all this, having a right to it, and it came off. As she spoke she remembered Tony, who had once met her on her way to the National Gallery: "Getting yourself an education Maureen? That's right, it'll pay off well, that will."

She knew, thinking it all over afterwards, that the evening had been important for her with Stanley. Because of this, she did not go out with him for a week, she said she was busy talking to her cousin about the possibilities of a dress-shop. She sat in her room thinking about Stanley, and when thoughts of Tony came into her mind, irritatedly pushed them away. If she could succeed with Stanley, why not with someone better? The two architects from that evening had eyed her all the following week: they did not, however, ask her out. She

beğenisini yansıtmaya aktarmıştı. Hiç yanlışlık yapmadı. Parti sona erdiğinde Stanley ile genç mimarlardan ikisi, kavalyelerini Londra Havaalanı'nda kahvaltıya gitmeye davet ettiler ve hep birlikte arabalarına bindiler. Diğer iki kız orta sınıftandılar. Maureen çoğunlukla, sükunetle gülümseyerek sesiz kalmayı yeğledi. İtalya'ya giden bir uçak havalandığında, öylesine İtalya'yı gördüğünü belirtti. Evet, İtalyanlar'ın çok gürültücü olduklarını düşünmesin eğer geziyi beğenmişti, en beğendiği ise Sistine Kilisesi ile Adriyatik'te yaptıkları bir vapur gezisiydi. Venedik'i pek tutmamıştı, evet güzeldi ama kanallar kokuyordu ve gereğinden fazla insan vardı ortalıkta, belki de en iyisi oraya kışın gitmekti. Belirtmeye hakkı olduğu inancı ile bunların hepsini söyledi ve başarmıştı işte. Konuşurken ona Ulusal Müze'ye giderken rastlayıp: "Demek kendini eğitiyorsun Maureen? Çok iyi, evet iyi bir ödülü olacak bunların," diye takılan Tony'yi hatırladı.

Daha sonraları tüm olanların üzerinde düşünürken, gecenin kendisiyle Stanley için çok önemli olduğunun farkına vardı. Bu nedenle ki bir hafta boyunca onunla çıkmadı, kuzeniyle düşündükleri butik meselesi üzerinde görüşmelerle meşgul bulunduğunu söyledi. Odasında oturup Stanley'i düşünüp durdu; aklına Tony geldikçe irkilerek uzaklaştırdı bu düşüncelerini. Eğer Stanley ile başarılı olabildiyse neden daha yüksekte biriyle olmasıydı. O geceki iki mimar da ertesi hafta boyunca ona göz atıp dur-

then found that both were engaged to marry the girls they had been with. It was bad luck: she was sure that otherwise they would have asked her out. How to meet more like them? Well, that was the trouble-the drive to the airport was a bit of a fluke; it was the first time she had actually met the seniors socially.

Meanwhile, Stanley showed an impatience in his courtship-and for the first time. As for her, she was getting on for twenty-two, and all the girls she had grown up with were married and had their first or even their second babies.

She went out with Stanley to a dinner in the West End at an Italian restaurant. Afterwards they were both very passionate. Maureen, afterwards, was furious with herself: some borderline had been crossed (she supposed she still could be called a virgin?) and now decisions would have to be made.

Stanley was in love with her. She was in love with Stanley. A week later he proposed to her. It was done with a violent moaning intensity that she knew was due to his conflicts over marrying her. She was not good enough. He was not good enough. They were second-best for each other. They writhed and moaned and bit in the car, and agreed to marry. Her eight hundred pounds would make it easier to buy the house in a good suburb. He would formally meet her parents next Sunday.

muşlar ama kendisine çıkmayı teklif etmemişlerdi. Sonradan her ikisinin de birlikte oldukları kızlarla nişanlı olduklarını öğrendi. Kötü şans, nişanlı olmasalardı mutlaka onunla çıkmak isteyeceklerinden emindi. Öyleleriyle karşılaşmak için ne yapmalıydı? Eh işte sorun da buydu. Havaaalanına gezinti bir parçacık şanstı; yüksek sınıftakilerle sosyal olarak gerçekten bir araya ilk kez geldiği bir şans.

Bu arada Stanley beraberliklerinde ilk kez sabırsızlık emareleri göstermeye başlamıştı. Kıza gelince, artık yirmi ikisine doğru geliyordu, ve birlikte büyüdüğü kızlar evlenmiş ve ilk, hatta ikinci bebeklerini bile doğurmuşlardı.

Stanley ile West End'de bir İtalyan lokantasına akşam yemeğine gittiler. Sonrasında her ikisi de çok tutkuluydular. Maureen daha sonra kendine çok kızdı, bir sınırı aşmıştı (hala bir bakire olarak nitelenebilirdi sanıyordu) ve artık bazı kararlar verilmeliydi.

Stanley ona aşıkı. O da Stanley'i seviyordu. Bir hafta sonra kıza evlenme teklif etti. Bu teklif öylesine şiddetli bir sevişme sırasında edilmişti ki, kız oğlanın evlenmeye ilişkin ikilemelerini farketmişti. Kız yeterince iyi bir kismet değildi. Kendisi de öyle. Her ikisi de birbirleri için ikinci tercih olmalıydılar. Otomobilin arka koltuğunda inleye kıvrana evlenmeyi kararlaştırdılar. Kızın sekiz yüz sterlini kendilerine iyi bir banlyöde bir ev almayı kolaylaştıracaktı. Oğlan gelecek Pazar'a kızın ailesiyle resmen tanışmaya gelecekti.

"So you're engaged to Stanley Hunt?" said Tony.

"Looks like it, doesn't it?"

"Caught him-good for you!"

"He's caught me, more like it!"

"Have it your way."

She was red and angry. He was serious.

"Come and have a bite?" he said. She went.

It was a small restaurant, full of office workers eating on luncheon vouchers. She ate fried plaice(no chips, please) and he ate steak-and-kidney pudding. He joked, watched her, watched her intently, said finally: "Can't you do better than that?" He meant, and she knew it, better in the sense she would use herself, in her heart: he meant nice. Like himself. But did that mean that Tony thought she was nice? Unlike Stanley? She did not think she was, she was moved to tears (concealed) that he did. "What's wrong with him, then?" she demanded, casual. "What's wrong with you -you need your head examined." He said it seriously, and they exchanged a long look. The two of them sat looking good-bye at each other: the extremely pretty girl at whom everyone in the room kept glancing and remarking on, and the good-looking, dark, rather fat accountant who was brusque and solemn with disappointment for her. With love for her? Very likely.

"Demek Stanley Hunt ile nişanlandın? " dedi Tony.

"Öyle görünüyor, değil mi?"

"Avladın onu, aferin sana!"

"Daha çok o beni avladı!"

"Sen nasıl diyorsan."

Kızardı ve öfkелendi. Çocuk çok ciddiye.

"Haydi gel bir şeyler yiyelim mi?" dedi. Kız onunla gitti. Yemek fişleriyle bir şeyler yiyen büro memurlarıyla dolu küçük bir restorandı. Kız kızarmış balık yerken (lütfen patates koymayın) oğlan da biftek ve böbrek çorbası aldı. Şakalar yaptı, ona baktı, inceden inceye süzdü ve sonunda "Yahu bundan daha iyisini yapamaz mısınız?" Oğlanın 'daha cazip' biriyle, kendisinin de ta yüreğinde aynı anlamda kullanacağını bildiği şekilde 'cazip' biriyle demek istediğini anlıyordu. Yani onun gibi. Ama bu Tony'nin kendisi için 'cazip' diye düşünmesi demek değil miydi? Yani Stanley'in aksine? Hayır kendisi kendini öyle sanmıyordu, onun öyle düşünmesinden dolayı gözleri yaşarmıştı (gizlice) "Stanley'in nesi var?" diye sordu öylesine "Senin neyin var? Gidip kafanı baktırmalısın," dedi çocuk ciddi ciddi ve uzun uzun bakiştılar. Birbirlerine elveda diye bakişan iki genç oturdular orada: Kendisine herkesin gözünün takılıp kaldığı çok güzel kız ile, yakışıklı esmer, oldukça toplu ve kızıdan duyduğu hayal kırıklığıyla sert ve ciddi muhasebeci. Kızı sevdiği için mi? Oldukça muhakak.

She went home silent, thinking of Tony. When she thought of him she needed to cry. She also needed to hurt him.

But she told her parents she was engaged to Stanley, who would be an architect. They would have their own house, in (they thought) Hemel Hempstead. He owned a car. He was coming to tea on Sunday. Her mother forgot the dukes and the film producers before the announcement ended; her father listened judiciously, then congratulated her. He had been going to a football match on Sunday, but agreed, after persuasion, that this was a good enough reason to stay home.

Her mother then began discussing, with deference to Maureen's superior knowledge, how to manage next Sunday to best advantage. For four days she went on about it. But she was talking to herself. Her husband listened, said nothing. And Maureen listened, critically, like her father. Mrs Watson began clamouring for a definite opinion on what sort of cake to serve on Sunday. But Maureen had no opinion. She sat, quiet, looking at her mother, a largish ageing woman, her ex-fair hair dyed yellow, her flesh guttering. She was like an excited child, and it was not attractive. *Stupid, stupid, stupid* -that's all you are, thought Maureen.

Tony'yi düşünce düşünce sessizce eve döndü. Onu düşündükçe ağlamayı istiyordu. Aynı zamanda onu incitmeyi de istiyordu. Ama evde anne babasına bir mimar olacak olan Stanley ile nişanlandığını söyledi. Hemel Hempstead'de (öyle düşünüyorlardı) kendilerine ait bir evleri olacaktı. Çocuğun bir arabası vardı. Pazar günü çaya gelecekti. Daha sözleri bitmeden annesi Dükler'le film prodüklerini unutmuştu bile; babasıysa ciddiyetle dinledi sonra kızını kutladı. Pazar günü bir futbol maçına gidecekti ama biraz düşündükten sonra bunun evde kalmak için yeterince iyi bir neden olduğunu kabul etti.

Annesi hemen ardından, Maureen'in üstün bilgisine riayeten şu gelecek pazarı en iyi şekilde nasıl düzenlemeleri gerektiğine dair planlara başladı. Dört gün boyunca aynı lafı etti. Ama salt kendi kendine konuşuyordu. Kocasını hiçbir şey söylemeksizin dinliyordu. Maureen de dinledi, aynı babası gibi dikkatle. Bn Watson şamatayla Pazar günü nasıl bir pasta sunacakları konusunda ortaya kesin bir görüş çıkarmaya uğraşıyordu. Ama Maureen'in bir fikri yoktu. Sessizce oturarak annesine, şu yaşlanmakta olan irice kadına baktı, eskiden kumral olan ağarmış saçları sarıya boyanmış, etleri sarkan kadına. Heyecanlı bir çocuğa benziyordu ve bu da hoş bir şey değildi. *Aptal, aptal, aptal* bundan başka bir şey değilsin diye düşündü Maureen.

Maureen'e gelince, eğer birileri karşılaştırma yapmış

As for Maureen, if anyone had made the comparison, she was 'sulking' as she had before over being a model and having to be drilled out of her 'voice'. She said nothing but: "It'll be all right, mum, don't get so worked up.' Which was true because Stanley knew what to expect: he knew why he had not been invited to meet her parents until properly hooked. He would have done the same in her place. He was doing the same: she was going to meet his parents the week after. What Mrs Watson, Mr Watson, wore on Sunday; whether sandwiches or cake were served; whether there were fresh or artificial flowers-none of it mattered. The Watsons were part of the bargain: what he was paying in return for publicly owning the most covetable woman anywhere they were likely to be; and for the right to sleep with her after the public display.

Meanwhile, Maureen had not said a word. She sat on her bed looking at nothing in particular. Once or twice she examined her face in the mirror, and even put cream on it. And she cut out a dress, but put it aside.

On Sunday Mrs Watson laid tea for four, using her own judgement since Maureen was too deeply in love (so she told everyone) to notice such trifles. At four Stanley was expected, and at 3.55 Maureen descended to the living-room. She wore: a faded pink dress from three summers before; her mother's crottonne overall used for housework; and a piece of cloth tied

olsalardı, manken olmayı istediği ve şu sesinden kurtulmak istediği zamanlardaki gibi somurtup duruyordu. "Anne çok uğraşma, bak her şey yolunda olacak"tan başka bir laf çıkmıyordu ağızından. Bu da, Stanley neyi umacağını bildiğinden gerçek bir sözdü tamamıyla, oltaya takılana kadar kızın ailesiyle tanışmaya neden davet edilmediğini gayet iyi biliyordu erkek. Kızın yerinde olsaydı o da aynı şeyi yapardı. O da zaten aynı şeyi yapıyordu, kız da bir sonraki hafta kendi ailesiyle tanışacaktı. Bayan ve Bay Watson'un Pazar günü ne giydikleri, sunulanın sandöviç mi yoksa kek mi olduğu, çiçeklerin yapma mı taze mi oldukları, hiçbirisi önem taşı mıyordu. Watsonlar pazarlığın salt bir kısmıydılar: birlikte bulunabilecekleri her yerde en çok arzulanan kadına sahip olma hakkının ve bu toplumsal gösterinin ardından onunla yatma hakkına sahip bulunmanın bir karşılığını ödüyordu.

Bu arada Maureen tek kelime bile söylemiyordu. Bütün gün yatağında oturuyor, özellikle de hiçbir şeye bakmaksızın dalıp gidiyordu. Bir ya da iki kez aynada yüzünü incelemiş hatta biraz da kremlemişti. Bir de giysi biçti kendine ama bir kenara koydu.

Pazar günü Bn Watson dört kişilik çay hazırladı salt kendi yargısına dayanarak, Maureen böylesine banal şeyleri farkedemeyecek denli (herkese böyle söyledi) aşıktı çünkü. Stanley saat dörtte bekleniyordu ve Maureen 3.55'de oturma odasına indi. Sırtında üç yaz öncesinden

round her hair that might very well have been a duster. At any rate, it was a faded grey. She had put on a pair of her mother's old shoes. She could not be called plain; but she looked like her own faded elder sister, dressed for a hard day's spring-cleaning.

Her father, knowledgeable, said nothing: he lowered the paper, examined her, let out a short laugh, and lifted it again. Mrs Watson, understanding at last that this was a real crisis, burst into tears. Stanley arrived before Mrs Watson could stop herself crying. He nearly said to Mrs Watson: I didn't know Maureen had an older sister. Maureen sat listless at one end of the table; Mr Watson sat grinning at the other, and Mrs Watson sniffed and wiped her eyes between the two.

Maureen said: "Hello, Stanley, meet my father and mother." He shook their hands and stared at her. She did not meet his eyes: rather, the surface of her blue gaze met the furious, incredulous, hurt pounce of his glares at her. Maureen poured tea, offered him sandwiches and cake, and made conversation about the weather, and the prices of food, and the dangers of giving even good customers credit in the shop. He sat there, a well setup young man, with his brushed hair, his brushed moustache, his checked brown cloth jacket, and a face

kalma soluk pembe bir giysi ile annesinin ev temizlerken kullandığı kreton önlük ve başında pekala toz bezi olabilecek bir bez parçası vardı saç bandı olarak. Her halikarda bu da soluk gri bir şeydi: Annesinin eski bir çift de ayakkabısını geçirmişti ayağına. Pek de basit diye nitelenemezdi ama zorlu bir bahar temizliğine hazırlanmış kendi geçkin ablasına benziyordu daha çok.

Babası, bilgiç, hiçbir şey söylemedi, gazetesini kucağına indirip kızını inceledi, kısa bir kahkaha atıp tekrar önüne kaldırdı. Sonunda bunun gerçek bir kriz olduğunu kavrayan Bn Watson gözyaşlarına boğuldu. Stanley, Bn Watson ağlamasını daha bitiremeden geldi. Az kalsın Bn Watson'a "Maureen'in bir ablası olduğunu bilmiyordum," diyecekti. Maureen sabırsızca masanın bir ucunda, Bay Watson sırtarak diğer ucunda oturmuşlar Bn Watson da bu ikisinin ortasında burnunu çekip gözlerini kurulamaktaydı.

Maureen "Merhaba Stanley, işte annem ve babam," dedi. Stanley büyüklerin ellerini sıkıp kızın yüzüne baktı. Kız onun gözlerine bakmadı ya da masmavi bakışları çocuğun öfkeli, inanamayan, incinmiş bakış oklarıyla karşılaştı. Maureen ona çay koydu sandviç ve kek ikram etti. Havadan sudan ve yiyecek fiyatlarından ve iyi bilinen müşterilere bile dükkünda kredi açmanın tehlikelerinden söz etti. Genç adam orada, kararlılığı, fırcalanmış saçları, ekose kahverengi kumaş ceketi ve hakarete uğramışlık-

flaming with anger and affront. He said nothing, but Maureen talked on, her voice trailing and cool. At five o'clock, Mrs Watson again burst into tears, her whole body shaking, and Stanley brusquely left.

Mr Watson said: "Well, why did you lead him on, then?" and turned on the television. Mrs Watson went to lie down. Maureen, in her own room, took off the various items of her disguise, and returned them to her mother's room. "Don't cry, mum, what are you carrying on like that for? What's the matter?" Then she dressed extremely carefully in a new white linen suit, brown shoes, beige blouse. She did her hair and her face, and sat looking at herself. The last two hours (or week) hit her, and her stomach hurt so that she doubled up. She cried; but the tears smeared her make-up, and she stopped herself with the side of a fist against her mouth.

It now seemed to her that for the last week she had simply not been Maureen; she had been someone else. What had she done it for? Why? Then she knew it was for Tony: during all that ridiculous scene at the tea-table, she had imagined Tony looking on, grinning, but understanding her.

She now wiped her face quite clear of tears, and went quietly out of the house so as not to disturb her father and mother. There was a telephone booth at the corner. She stepped calm and aloof along the street, her mouth held (as it always was) in an almostsmile. Bert from the grocer's shop

tan ve öfkeden alcv alcv yanan yüzüyle oturdu kaldı. Hiçbir şey söylemedi ama Maurcen konuşup duruyordu serinkanlı ve akıcı sesiyle. Saat beşte Bn Watson tüm vücudu titreyerek tekrar gözyaşlarına boğulurken Stanley sertçe kalkıp ayrıldı.

Bay Watson "Peki o halde adamı niye teşvik ettin?" diye sorup ardından televizyonu açtı. Bn Watson biraz uzanmak için ayrıldı. Maureen de kendi odasında, giydiği kılıkları çıkarttıktan sonra annesinin odasına iade etmeye götürdü. "Ağlama anne, bunu hala niye sürdürüp duruyorsun? Mesele nedir?" Sonra bej bluz ile beyaz ketenden yeni giysisini aşırı bir özenle giydi, ayaklarına kahverengi iskarpinlerini geçirdi. Saçlarını ve makyajını yaptı ve kendini seyretmeye koyuldu aynada. Şu son iki saat (ya da hafta) ona dokunmuştu ve midesi öyle ağrıdı ki iki büküm oldu. Ağladı, ama gözyaşları makyajını akıtınca, yumruğunun bir kenarıyla ağzını tıkayıp ağlamayı kesti.

Her şey şimdi ona sanki geçen haftaki bildik Maureen gitmiş yerine bir başkası gelmiş gibi görünüyordu.

Bunu niçin yapmıştı? Niçin? Sonra bunların Tony nedeniyle olduğunu anladı, çay masasındaki bütün o gülünç sahne boyunca, Tony'nin ona baktığını, sırtıttığını ama onu anlayışla karşıladığını hayal etmişti.

Yüzünden gözyaşlarının izini silip temizledi ve anne ve babasını rahatsız etmemek için sessizce evden dışarı çıktı. Köşede bir telefon kulübesi vardı. Caddede sakin

said: "Hey, Maureen, that's a smasher, who's it for?" And she gave him the smile and the toss of the head that went with the street and said: "You, Bert, it's all for you." She went to the telephone booth thinking of Tony. She felt as if he already knew what had happened. She would say: "Let's go and dance, Tony." He would say: "Where shall I meet you?" She dialled his number, and it rang and it rang and it rang. She stood holding the receiver, waiting. About ten minutes -more. Slowly she replaced it. He had let her down. he had been telling her, in words and without, to be something, to stay something, and now he did not care, he had let her down.

Maureen quitted herself and telephoned Stanley.

Stanley answered, and she said amiably: "Hello."

Silence. She could hear him breathing, fast. She could see his affronted face.

"Well, aren't you going to say anything?" She tried to make this casual, but she could hear the fear in her voice. Oh yes, she could lose him and probably had. To hide the fear she said: "Can't you take a joke, Stanley?" and laughed.

ve mağrur adımlarla yürüdü, ağzında (her zaman olduğu gibi) tebessüm benzeri bir kıvrılış vardı. Manav Bert "Hey Maureen, amma da fıstık olmuşsun, kimin için bakalım?" diye seslendi. O da Bert'e gülümseyip başını caddede boyunca taşıdığı bir edayla geriye atarak, "Senin için Bert, hepsi senin için," deyiverdi.

Telefon kulübesine aklı Tony'de girdi. Tony bütün olan biteni sanki zaten biliyormuş gibi geliyordu ona. Telefonda "Haydi Tony dansetmeye gidelim," diyecekti ona. O da "Tamam, nerede buluşalım?" diye soracaktı. Numarasını çevirdi ve numara çaldı, çaldı, çaldı. Ahize elinde bekleyip durdu. On dakika kadar -belki daha da fazla. Sonra ahizeyi yavaşça koydu yerine. *Tony onu yarı yolda koymuştu.* Ona sözcüklerle ya da sözcüksüz bir şeyler olmasını, bir şeyler kalmasını söyleyip duruyordu ama şimdi aldırıyordu, onu yarı yolda bırakmıştı.

Maureen kendini sakinleştirip Stanley'i aradı.

Stanley cevap verince, dostça "Selam" dedi ona.

Sessizlik. Stanley'in hızlı hızlı soluduğunu duyabiliyordu. Onun hakarete uğramış yüzünü görebiliyordu.

"Yani hiçbir şey söylemeyecek misin?" Bunu elinden geldiğince sıradan gibi söylemeye çalıştı ama kendi sesindeki korkuyu kendisi duyabiliyordu. Oh, evet, onu yitirebilirdi, belki de yitirmişti. Korkusunu gizlemek için "Stanley sen şaka kaldıramıyor musun yoksa?" diyerek bir kahkaha attı.

"A joke!"

She laughed. Not bad, it sounded all right.

"I thought you'd gone off your nut, clean off your rocker. . . ." He was breathing in and out, a rasping noise. She was reminded of his hot breathing down her neck and her arms. He own breath quickened, even while she thought: I don't like him, I really don't like him at all . . . and she said softly: "Oh, Stan, I was having a bit of a giggle, that's all."

Silence. Now, this was the crucial moment.

"Oh, Stan, can't you see -I thought it was all just boring, that's all it was." She laughed again.

He said: "Nice for your parents, I don't think."

"Oh, they don't mind-they laughed after you'd left, though first they were cross." She added hastily, afraid he might think they were laughing at him: "They're used to me, that's all it is."

Another long silence. With all her will-power she insisted that he should soften. But he said nothing, merely breathed in and out, into receiver.

"Stanley, it was only a joke, you aren't really angry, are you, Stanley?" The tears sounded in her voice now, and she judged it better that they should.

"Bir şaka ha!"

Kız güldü. Pek de kötü değil, sesin tınısı iyiydi.

"Çıldırıldığını zannettim, tamamen fıttırmış gibiydin..." Ege yapar gibi bir sesle nefes alıp veriyordu. Kız onun boynunda ve kollarında dolanan sıcak nefesini anımsadı. Kendi nefes alışları da hızlandı ve her ne kadar "Onu beğenmiyorum, onu hiç beğenmiyorum," diye düşündüyse de, yumuşacık bir sesle "Oh, Stan, birazcık dalga geçmek istemiştım hepsi buydu" dedi.

Sessizlik. İşte en önemli andı bu.

"Oh, Stan, anlamıyor musun, -her şeyin çok sıkıcı olacağını düşünmüştüm, hepsi bundan ibaretti," diye tekrar güldü.

Çocuk, "Annen ile babana da kötü olmuştur sanırım," dedi.

"Oh, onlar üzülmeydi, sen gittikten sonra bana güldüler, tabi onlar da önce bana çok kızdılar," diye aceleyle ekledi oğlanın, onların kendine arkasından gülmüş olabileceklerini düşünebileceğinden korkarak, "Onlar bana alışkın, hepsi bu" dedi.

Tekrardan uzun bir sessizlik. Tüm irade gücüyle oğlanın yumuşamasını diledi. Ama çocuk hiçbir şey söylemeksiz ahizeye soluk alıp veriyordu.

"Stanley, hepsi bir şakaydı, gerçekten kızmadın, değil mi Stanley?" Sesinde ağlamaklı bir hava esiyordu artık ve böyle olmasının daha iyi olduğuna karar verdi.

He said, after hesitation: "Well, Maureen, I just didn't like it, I don't like that kind of thing, that's all." She allowed herself to go on crying, and after a while he said, forgiving her in a voice that was condescending and irritated: "Well, all right, all right, there's no point in crying, is there?"

He was annoyed with himself for giving in, she knew that, because she would have been. he had given her up, thrown her over, during the last couple of hours: he was pleased, really, that something from outside had forced him to give her up. Now he could be free for the something better that would turn up -someone who would not strike terror into him by an extraordinary performance like this afternoon's.

"Let's go off to the pictures, Stan..."

Even now, he hesitated. Then he said, quick and reluctant: "I'll meet you at Leicester Square, outside the Odeon, at seven o'clock." He put down the receiver.

Usually he came to pick her up in the car from the corner of the street.

She stood smiling, the tears running down her face. She knew she was crying because of the loss of Tony, who had let her down. She walked back to her house to make up again, thinking that she was in Stanley's power now: there was no balance between them, the advantage was all his.

Biraz tereddütten sonra "Eh, Maureen, ben yaptığını hiç beğenmedim, öyle şeylerden hiç hazzetmem, o kadar," dedi. Bunun üzerine kız ağlamaya devam etti ve bir süre sonra, oğlan biraz gücenik ve lütufkar bir ses tonuyla onu affederek "Tamam, tamam, bunda ağlanacak bir şey yok canım, tamam mı?" dedi.

Şimdi ise teslim olduğu için kendine kızmıştı, kız bunu anlıyordu çünkü kendisi de öyle hissederci. Şu son birkaç saattir kızı bırakmış, fırlatıp atmıştı, aslında kendi dışında bir şey kızdan vazgeçmesi için zorlamış olduğu için bayağı sevinmişti. Şimdi artık önüne çıkabilecek daha iyi bir kısmet için serbestti, onu bu öğleden sonrasının davranışları gibi acayip davranışlarla korkutmayacak birisi için.

"Haydi bir sinemaya gidelim Stan!..."

Şimdi bile tereddütteydi. Sonra çabucak ve isteksizce "Sinemanın dışında, Leichester Meydanı'nda, saat 7'de buluşalım," diyerek telefonu kapattı.

Genelde, onu otomobille almaya gelirdi, sokaklarının köşesine.

Gülümseyerek dikildi, gözyaşları yüzü boyunca akıyordu. Onu yarı yolda koyan Tony'i yitirdiği için ağladığının farkındaydı. Artık Stanley'in gücünün etkisine girdiğini düşünüyordu, makyajını tazelemek için eve doğru yürüken; artık aralarında bir denge yoktu, avantajın tamamı Stanley'e geçmişti.

YAŞLI KADIN İLE KEDİSİ

*

AN OLD WOMAN AND HER CAT

AN OLD WOMAN AND HER CAT

Her name was Hetty, and she was born with the twentieth century. She was seventy when she died of cold and malnutrition. She had been alone for a long time, since her husband had died of pneumonia in a bad winter soon after the Second World War. He had not been more than middle-aged. Her four children were now middle-aged, with grown children. Of these descendants one daughter sent her Christmas cards, but otherwise she did not exist for them. For they were all respectable people, with homes and good jobs and cars. And Hetty was not respectable. She had always been a bit strange, these people said, when mentioning her at all.

When Fred Pennefather, her husband, was alive, and the children just growing up, they all lived much too close and uncomfortable in a Council flat in that part of London which is like an estuary, with tides of people flooding in and out: they were not half a mile from the great stations of Euston, St Pancras and King's Cross. The blocks of flats were pioneers in that area, standing up grim, grey, hideous, among many acres of little houses and gardens, all soon to be demolished so that

YAŞLI KADIN İLE KEDİSİ

Adı Hetty idi ve yirminci yüzyıla birlikte doğmuştu. Soğuktan ve açlıktan öldüğünde yetmişindeydi. Kocası İkinci Dünya Savaşı'nın hemen ardından, berbat bir kışta zatürreden öleliberi uzunca bir süredir tek başınaydı. Orta yaşı pek de aşkın değildi. Dört çocuğu da, çocuklarını büyütmüş orta yaşa gelmişlerdi. Bunlardan bir kızı ona yılbaşlarında kart atardı ama bunun dışında, kadıncağız onlar için yoktu. Çünkü tümü de evleri, iyi birer işleri ve otomobilleri bulunan saygıdeğer kimselerdi. Ve Hetty saygıdeğer değildi. Bu insanlar, ondan eğer herhangi bir şekilde bahsederlerse onun biraz garip olduğunu söylerlerdi.

Fred Pennefather, kocası sağ ve çocuklar henüz büyürken, Londra'nın, insanların gelgit gibi girip çıktıkları, nehir deltasına benzeyen bir yöresinde bir belediye evinde, haddinden fazla sıkışık ve rahatsızca yaşamışlardır: ev Euston, Sn. Pancras ve King's Cross büyük istasyonlarından yarım mil kadar uzaktaydı. Belediye blokları yakın bir gelecekte yıkılıp yerlerini daha fazla yüksek gri blokların alacağı dönümlerce uzanan küçücük evler ve bahçecikler bölgesinin ilk bina bloklarından oluşan ciddi

they could be replaced by more tall grey blocks. The Pennefathers were good tenants, paying their rent, keeping out of debt; he was a building worker, 'steady', and proud of it. There was no evidence then of Hetty's future dislocation from the normal, unless it was that she very often slipped down for an hour or so to the platforms where the locomotives drew in and ground out again. She liked the smell of it all, she said. She liked to see people moving about, 'coming and going from all those foreign places.' She meant Scotland, Ireland, and the North of England. These visits into the din, the smoke, the massed swirling people, were for her a drug, like other people's drinking or gambling. Her husband teased her, calling her gipsy. She was in fact partgipsy, for her mother had been one, but had chosen to leave her people and marry a man who lived in a house. Fred Pennefather liked his wife for being different from the run of the women he knew, and had married her because of it; but her children were fearful that her gipsy blood might show itself in worse ways than haunting railway stations. She was a tall woman with a lot of glossy black hair, a skin than tanned easily, and dark strong eyes. She wore bright colours, and enjoyed quick tempers and sudden reconciliations. In her prime she attracted attention, was proud and handsome. All this made it inevitable that the people in those streets should refer to her as 'that gipsy woman'. When she heard them, she shouted back that she was none the worse for that.

suratlı, gri görünümlü ve çirkin şeylerdi. Pennefather'lar kiralalarını zamanında ödeyen, borca düşmekten kaçınan iyi bir kiracıydılar; adam 'düzenli' işi olan bir inşaat işçisiydi ve bundan gurur duyardı. O dönemlerde Hetty'nin gelecekte anormal davranışları olacağına dair hiçbir belirti yoktu. Yalnızca ara sıra bir saat kadar evden uzaklaşıp lokomotiflerin yerin altına girip çıktıkları platformlara kadar uzanmasından başka. Bütün buraların kokusunu seviyordu, öyle derdi. İnsanların hareketliliğini, 'bütün o yabancı yerlerden gelip gitmelerini' görmeyi severdi. İskoçya, İrlanda ve Kuzey İngiltere'yi kastediyordu. İstasyonlara yaptığı bu geziler, duman ve devinen insan topluluğu onun için başkalarının içkisi ya da kumarı gibi bir uyuşturucuydu. Kocasını onu, sen bir çingenesin diye kızdırırdı. Aslında yarı çingene sayılırdı, çünkü annesi bir çingencydi ama kabilesini terk edip yerleşik yaşayan birisiyle evlenmeyi seçmişti. Fred Pennefather eşinin tanıdığı sıradan kadınlardan farklı olmasından hoşlanırdı ve onunla bu nedenle evlenmişti, ama çocuklar annelerinin çingene kanının, tren istasyonlarına gezmeye gitmekten daha beter şekillerde ortaya çıkabileceğinden korkmaktaydılar. Gür, parlak, siyah saçlı, kolayca esmerleşen tenli ve güçlü kara gözleriyle, uzun boylu bir kadındı. Parlak renkli giysiler giyer, çok çabuk öfkelenir ve aniden sakinleşirdi. Gençliğinde dikkatleri üzerine çekerd, gururlu ve güzel bir kadındı. Bütün bunlar, çevre sokaklar halkının onu

After her husband died and the children married and left, the Council moved her to a small flat in the same building. She got a job selling food in a local store, but found it boring. There seem to be traditional occupations for middle-aged women living alone, the busy and responsible part of their lives being over. Drink. Gambling. Looking for another husband. A wistful affair or two. That's about it. Hetty went through a period of, as it were, testing out all these, like hobbies, but tired of them. While still earning her small wage as a saleswoman, she began a trade in buying and selling second-hand clothes. She did not have a shop of her own, but bought or begged clothes from householders, and sold these to stalls and the second-hand shops. She adored doing this. It was a passion. She gave up her respectable job and forgot all about her love of trains and travellers. Her room was always full of bright bits of cloth, a dress that had a pattern she fancied and did not want to sell, strips of beading, old furs, embroidery, lace. There were street traders among the people in the flats, but there was something in the way Hetty went about it that lost her friends. Neighbors of twenty or thirty years' standing said she had gone queer, and wished to know

‘şu çingene kadın’ diye adlandırmasını kaçınılmaz kılmıştı. Bu sözü duyduğunda onlara çingene oluşunun onlar gibi olmaktan daha iyi olduğunu bağıırdı. Kocası ölüp, çocuklar da evlenip ayrıldıktan sonra belediye onu aynı binada daha küçük bir daireye nakletti. Oralarda bir mağazada yiyecek tezgahırlığı işine başladı ama bundan sıkıldı. Sorunlu ve çok meşgul yaşam dönemleri geride kalmış, artık tek başlarına yaşayan orta yaşlı kadınlar için geleneksel bir takım meşgaleler vardır. İçki. Kumar. Bir başka koca arayışı. Doyumsuz bir ya da iki ilişki. İşte böyledir. Hetty, bir süre bütün bunları hobi gibi deneyen bir dönemden geçti ama hepsinden sıkıldı. Bir tezgahıar olarak ufacak haftalığının yanı sıra ikinci el giysilerin alım satımıyla küçük bir ticarete başladı. Kendine ait bir dükkanı yoktu ama, evlerden ya dilenerek ya parayla giyilmiş elbiseler toplar, bunları ufak tezgahlara ve kullanılmış giysi dükkanlarına devrederdi. Bunu yapmaya bayılıyordu. Bu bir tutkuydu. Saygıdeğer işini bıraktı, trenler ve yolculara duyduğu sevgiyi de terketti. Odası her zaman parlak renkli giysilerle, modelini sevip satmaya kıyamadığı elbiselerle, incik bocukla, eski kürklerle, danteller ve nakış işleriyle dolu olurdu. Bloklarda yaşayanlar arasında gezginci satıcılar her zaman olurdu ama Hetty’nin çalışma tarzında tüm dostlarını yitirmesine yol açan bir şeyler vardı. Yirmi otuz yıllık komşuları sapıklaştığını söyleyip onunla bir daha karşılaşmamayı tercih ettiler. Ama o bunları takmadı.

her no longer. But she did not mind. She was enjoying herself too much, particularly the moving about the streets with her old perambulator, in which she crammed what she was buying or selling. She liked the gossiping, the bargaining, the wheedling from householders. It was this last which -and she knew this quite well of course- the neighbours objected to. It was the thin edge of the wedge. It was begging. Decent people did not beg. She was no longer decent.

Lonely in her tiny flat, she was there as little as possible, always preferring the lively streets. But she had after all to spend some time in her room, and one day she saw a kitten lost and trembling in a dirty corner, and brought it home to the block of flats. She was on a fifth floor. While the kitten was growing into a large strong tom, he ranged about that conglomeration of staircases and lifts and many dozens of flats, as if the building were a town. Pets were not actively persecuted by the authorities, only forbidden and then tolerated. Hetty's life from the coming of the cat became more sociable, for the beast was always making friends with somebody in the cliff that was the block of flats across the court, or not coming home for nights at a time so that she had to go and look for him and knock on doors and ask, or returning home kicked and limping, or bleeding after a fight with his kind. She made scenes with the kickers, or the owners of the enemy cats, exchanged cat lore with cat-lovers, was

Hayatından fazlasıyla memnundu, özellikle alıp sattığı her şeyi tıktırdığı külüstür çocuk arabasıyla sokakları arşınlamaktan. Çaldığı ev kapılarında yaptığı dedikodular, pazarlıklar, dil dökmeleri seviyordu. Onun da gayet iyi bildiği gibi bu sonuncusu komşularının karşı çıktığı şeydi. Bıçağın keskin sırtı gibi bir şeydi. Bu bir dilencilikti. Saygın insanlar dilenmezlerdi. O artık saygın birisi sayılamazdı.

Minik dairesinde tek başına olunca, orada olabildiğince az kalır, hayat dolu sokaklarda bulunmayı yeğlerdi. Ama eninde sonunda evinde geçirmeye zorunlu bulunduğu zamanlar vardı ve bir gün çöplük bir sokak köşesinde, kaybolmuş, tir tir titreyen bir kedi yavrusu bulup apartmana, dairesine getirdi. Dairesi beşinci kattaydı. Kedi yavrusu, büyük kocaman güçlü bir avcı olurken, merdivenler, asansörler ve düzinelerle daireden oluşan o yapıda, bina sanki bir kasabaymış gibi cirit atmaya başlamıştı. Yöneticiler ev hayvanlarına pek eziyet edilmesini desteklemiyorlardı ama yasaklıyor, ancak sonradan izin veriyorlardı. Hetty'nin yaşamı, kedinin gelişinden bu yana daha bir sosyalleşti, çünkü hayvan ortadaki avlunun öteki tarafındaki apartman bloklarındaki insanlarla ahbab oluyor ya da sık sık gece eve dönmüyor, bu nedenle de Hetty gidip onu ararken, kimi kapıları çalıyor onu soruyordu. Ya da kedi kendi cinsinden birileriyle yaptığı dövüşten sonra eve tekmelenmiş ve topallayarak veya üstü başı kan içi-

always having to bandage and nurse her poor Tibby. The cat was soon a scarred warrior with fleas, a torn ear, and a ragged look to him. He was a multicoloured cat and his eyes were small and yellow. He was a long way down the scale from the delicately coloured, elegantly shaped pedigree cats. But he was independent, and often caught himself pigeons when he could no longer stand the tinned cat food, or the bread and packet gravy Hetty fed him, and he purred and nestled when she grabbed him to her bosom at those times she suffered loneliness. This happened less and less. Once she realised that her children were hoping that she would leave them alone because the old rag-trader was an embarrassment to them, she accepted it, and a bitterness that always had wild humour in it welled up only at times like Christmas. She sang or chanted to the cat: "You nasty old beast, filthy old cat, nobody wants you, do they Tibby, no, you're just an alley tom, just an old stealing cat, hey Tibs, Tibs, Tibs."

The building teemed with cats. There were even a couple of dogs. They all fought up and down the grey cement corridors. There were sometimes dog and cat messes which someone had to clear up, but which someone had to clear up, but which might be left for days and weeks as part of

de dönüyordu. Kadın da ona tekme atanlarla veya düşman kedilerin sahipleriyle kavga çıkarıyor, kedi dostlarıyla sohbetler ediyor ve zavallı Tibby'sinin yaralarını sarıp sarmalayıp bakmak zorunda kalıyordu. Kedi kısa sürede, bir kulağı yırtık, hırpani görünümlü bitli ve yaralı bir cengaver haline gelmişti. Alacalı bir postu vardı ve gözleri küçücük ve sarıydılar. Güzelim postlu, sık görünümlü cins kedilere oranla çok çok aşağı bir sınıftandı. Ama o özgürdü ve konserve kedi mamalarından ya da Hetty'nin onu beslediği ekmek ve paket peynirlerinden bıktığında kendine güvercin avlardı. Ve kadın yalnızlığını içinde duyduğu zamanlarda onu göğsüne bastırduğunda, mır mır mırıldanır, kadına sokulurdu. Bu yalnızlık giderek daha da az hissediliyordu. Çocuklarını, bu eski giysi tüccarının onları utandırdığından dolayı kendilerinden uzak kalmasını istediklerini farkedince, bunu kolaylıkla kabullendi. Ve bu kabullenişteki içinde mizah bulunan, acı duygusu, salt Noel gibi zamanlarda kendini duyurur oldu. Kedisine şöyle şarkılar mırıldanırdı: "Seni yaramaz ihtiyar hayvan, pis kedi, seni kimse istemiyor, değil mi Tibby, hayır hayır, sen sadece bir sokak kedisisin, ihtiyar bir hırsız kedisin yalnızca, hey Tibs, Tibs, Tibs."

Bina kedi kaynıyordu. Hatta bir kaç köpek bile vardı. Hepsi gri beton koridorlar boyunca hırlaşıp oynaşırlardı. Ara sıra birilerinin temizlemesi gereken, ama komşu geçimsizlikleri ve tartışmaları nedeniyle günlerce hatta haf-

neighbourly wars and feuds. There were many complaints. Finally an official came from the Council to say that the ruling about keeping animals was going to be enforced. Hetty, like the others, would have to have her cat destroyed. This crisis coincided with a time of bad luck for her. She had had flu; had not been able to earn money; had found it hard to get out for her pension; had run into debt. She owed a lot of back rent, too. A television set she had hired and was not paying for attracted the visits of a television representative. The neighbours were gossiping that Hetty had 'gone savage'. This was because the cat had brought up the stairs and along the passageways a pigeon he had caught, shedding feathers and blood all the way; a woman coming in to complain found Hetty plucking the pigeon to stew it, as she had done with others, sharing the meal with Tibby.

"You're filthy," she would say to him, setting the stew down to cool in his dish. "Filthy old thing. Eating that dirty old pigeon. What do you think you are, a wild cat? Decent cats don't eat dirty birds. Only those old gipsies eat wild birds."

One night she begged help from a neighbour who had a car, and put into the car herself, the television set, the cat, bundles of clothes, and the pram. She was driven across London to a room in a street that was a slum because it was waiting to be done up. The neighbour made a second trip to bring her bed and her mattress, which were tied to the roof of the car, a chest of drawers, an old trunk, saucepans. It was in this way that she left the street in which she had lived for thirty years, nearly half her life.

ta larca toplanmayan kedi ve köpek pisliklerine rastlanırdı. Bir çok şikayet oluyordu. Sonunda, belediyeden bir görevli gelerek, ev hayvanlarını alıkoyma konusundaki yasağın uygulanacağını bildirdi. Diğerleri gibi Hetty de, kedisinin itlaf edilmesine izin vermek zorundaydı. Bu kriz onun için talihsiz bir döneme de rastgelmişti. Grip olmuştu, hastaydı ve para kazanmaya gidemiyordu, hatta emekli aylığını almaya bile gidemiyordu, bir sürü borca batmıştı. Bir sürü gecikmiş kira borcu da vardı. Kiraladığı ama kirasını ödemediği bir televizyon, TV şirketi yetkilisinin onu ziyaretine yol açmıştı. Komşuları 'Hetty'nin 'vahşileştigini' yayıyorlardı etrafa. Bu, kedinin avlayıp merdivenlerden ve koridorlardan geçirdiği bir güvercin yüzündendi; kedi, kuşun tüylerini ve kanını döke saça eve gitmişti, bunu şikayet için evine gelen komşu da Hetty'i daha öncele ri de yapılageldiği şekilde pişirip, Tibby ile paylaşarak yemek üzere, güvercinin tüylerini yolarken görmüştü.

Kadın, kedinin tasına, haşlanmış kuşu soğumak üzere koyarken "Sen pisin tekisin," derdi. "Pis yaşlı bir şeysin. Şu pis yaşlı güvercini yiyorsun. Kendini ne sanıyorsun, vahşi bir kedi mi? Kibar kediler pis kuşları yemezler. Vahşi kuşları yiyenler sadece yaşlı çingenelerdir."

Bir gece otomobili olan bir komşudan yardım dilenerek, arabaya kendini, televizyonu, kedi yi, kat kat eski elbiseleri ve çocuk arabasını tıktırdı. Londra'yı baştan başa geçerek, yeniden inşa edilmeyi bekleyen bir caddede bir

She set up house again in one room. She was frightened to go near 'them' to re-establish pension rights and her identity, because of the arrears of rent she had left behind, and because of the stolen television set. She started trading again, and the little room was soon spread, like her last, with a rainbow of colours and textures and lace and sequins. She cooked on a single gas ring and washed in the sink. There was no hot water unless it was boiled in saucepans. There were several old ladies and a family of five children in the house, which was condemned.

She was in the ground-floor back, with a window which opened on to a derelict garden, and her cat was happy in a hunting ground that was a mile around this house where his mistress was so splendidly living. A canal ran close by, and in the dirty citywater islands which a cat could reach by leaping from moored boat to boat. On the islands were rats and birds. There were pavements full of fat London pigeons. The cat was a fine hunter. He soon had his place in the hierarchies of the local cat population and did not have to fight much to keep it. He was a strong male cat, and fathered many litters of kittens.

evin tek odasına gitti. Komşu, arabasının üstüne bağladığı, kadının somyasıyla yatağı, bir şifonyer, eski bir bavul ve kap kacağı için ikinci bir sefer yaptı. Böylelikle, yaşamının neredeyse yarısı olan otuz yıl boyunca yaşadığı sokağı terketmiş oldu.

Tek odacıkta tekrar yerleşti: Terkettiği eve ait borçların ortaya çıkmasından korktuğu için ve çaldığı televizyon dan ötürü ‘onlara’gidip emeklilik hakları için bildirimde bulunup kimliğini vermekten korkuyordu. Tekrar ticarete başladı ve küçük oda kısa sürede, daha önceki gibi gökkuşağının tüm renklerinde, kumaşlarla, danteller ve incik boncukla doldu. Tek gözlü bir havagazı ocağında yemeğini pişiriyor ve mutfağının evyesinde bulaşık yıkıyordu. Tencerelerde kaynatmadığı sürece evde sıcak su da bulunmuyordu. Yakında yıkılacak olan bu evde, beş çocuklu bir aile ile birkaç yaşlı kadından başkası yaşamıyordu.

Arka tarafta giriş katında, yıkıntı bir bahçeye bakan bir penceresi olan odada yaşıyor ve kedisi sahibesinin neşe içinde yaşadığı bu evin etrafında yer alan bir mil boyundaki avlanma alanında mutluluk içinde bulunuyordu. Evin yakınlarından bir kanal geçiyordu ve pis suların üzerinde bir kedinin, demirlenmiş kayıklardan atlara atlaya ulaşabileceği bir çok adacık bulunuyordu. Bu adacıklar fare ve kuş kaynıyordu. Tombul Londra güvercinleriyle dolu kaldırımlar vardı. Kedi de mükemmel bir avcıydı. Kısa sürede yöredeki kedi topluluğunun hiyerarşisindeki yerini

In that place Hetty and he lived five happy years. She was trading well, for there were rich people close by to shed what the poor needed to buy cheaply. She was not lonely for she made a quarrelling but satisfying friendship with a woman on the top floor, a widow like herself who did not see her children either. Hetty was sharp with the five children, complaining about their noise and mess, but she slipped them bits of money and sweets after telling their mother that 'she was a fool to put herself out for them, because they wouldn't appreciate it.' She was living well, even without her pension. She sold the television set and gave herself and her friend upstairs some day-trips to the coast, and bought a small radio. She never read books or magazines. The truth was that she could not write or read, or only so badly it was no pleasure to her. Her cat was all reward and no cost, for he fed himself, and continued to bring pigeons for her to cook and eat, for which in return he claimed milk.

aldı ve konumunu korumak için pek de fazla dövüşmek zorunda kalmadı. Güçlü bir erkek kediydi ve bir sürü kedi yavrusunun da babası oldu.

Burada Hetty ile kedisi beş mutlu yıl geçirdiler. Ticareti yerindeydi, çünkü yakın çevrede fakir insanların ucuza edinmeye gereksinim duydukları, giysilerini sık sık başlarından atan zengin insanlar bulunuyordu. Yalnız da sayılmazdı, üst katta kendisi gibi çocuklarıyla görüşmeyen kavgalı, gürültülü ama doyurucu bir dostluk kurabildiği, yaşlı bir dul oturmaktaydı. Hetty evdeki beş çocuğa karşı oldukça sertti, gürültü ve pisliklerinden şikayetçi ama annelerine 'Değerini hiçbir zaman bilmeyecek bu çocuklar için kendisini feda etmesinin aptallık olduğunu' söyledikten sonra çocuklara ara sıra ufak tefek harçlıklar ve şekerlemeler vermekten de geri kalmazdı. Emekli aylığı olmamasına rağmen oldukça iyi yaşıyordu. Televizyonunu satmış ve kendisiyle yukarı kattaki arkadaşına birkaç günlük deniz kıyısı tatili sağlamış ve küçük de bir radyo satın almıştı. Kitap ya da gazete okumazdı. Gerçekte okur yazarlığı yoktu ya da o kadar azdı ki okumak ona hiç zevk vermeyecek kadar zor bir şey olurdu. Kedisi onun için masrafsız bir mükafat sayılırdı çünkü kendi yiyeceğini kendi buluyor ve sık sık ona pişirip yemesi için güvercinler getirmeye devam ediyordu; bunun karşılığında da süt isterdi.

"Obur Tibby, seni obur şey, bilmediğimi sanma, tabii

'Greedy Tibby, you greedy *thing*, don't think I don't know, oh yes I do, you'll get sick eating those old pigeons, I do keep telling you that, don't I?'

At last the street was being done up. No longer a uniform, long, disgraceful slum, houses were being bought by the middle-class people. While this meant more good warm clothes for trading-or begging, for she still could not resist the attraction of getting something for nothing by the use of her plaintive inventive tongue, her still flashing handsome eyes- Hetty knew, like her neighbours, that soon this house with its cargo of poor people would be bought for improvement.

In the week Hetty was seventy years old, came the notice that was the end of this little community. They had four weeks to find somewhere else to live.

Usually, the shortage of housing being what it is in London -and everywhere else in the world, of course- these people would have had to scatter, fending for themselves. But the fate of this particular street was attracting attention, because a municipal election was pending. Homelessness among the poor was finding a focus in this street which was a perfect symbol of the whole area, and indeed the whole city, half of it being fine, converted, tasteful houses, full of people who spent a lot of money, and half being dying houses tenanted by people like Hetty.

ki biliyorum, şu yaşlı güvercinleri yemekten hastalanacak-sın, sana bunu durmadan tembih ediyorum, etmiyor mu-yum?"

Sonunda sokakta yeni inşaatlara başlandı. Semt upu-zun bir örnek rezilane evler dizisi halinden çıkmaya, orta sınıftan insanlar evleri satın almaya başlamışlardı. Bu onun için daha fazla iyi sııcacık giysilerin ticareti ya da di-lenmesi -çünkü hala parıldayan güzel gözleri ve can alıcı lafazan diliyle karşılığında bir şey vermeksizin bir şeyleri elde etmenin çekiciliğine dayanamıyordu, demekti ama Hetty de diğerkomşuları gibi, fakir insanlarla dolup ta-şan bu binanın da yakında yıkılıp yenilenmek üzere birile-rince satın alınacağını biliyordu.

Hetty'nin yetmişine baştığı hafta bu küçük topluluğun sonu demek olan duyuru yapıldı. Yaşayacakları bir başka yer bulmak için dört haftaları vardı.

Genellikle Londra'daki ve dünyanın başka her yerin-deki konut sıkıntısı da gözönüne alınırsa, bu insanlar da dağılıp kendi başlarının çaresine bakarlardı. Ama özelli-kle bu özgün sokağın durumu dikkatleri çekmekteydi, çün-kü belediye seğıimleri yaklaşmaktaydı. Kentteki fakirlerin evsizlikleri bu sokakta odaklanıyordu. Çünkü bu sokak tüm yörenin, hatta tüm kentin, yarısı mükemmel yenilen-miş zevkli evlerle ve bol para harcayan insanlarla, yarısı ise Hetty gibi kişilerle ve yıkıntı evlerle dolu bu kentin, mükemmel bir örneğı haline gelmişti.

As a result of speeches by councillors and churchmen, local authorities found themselves unable to ignore the victims of this redevelopment. The people in the house Hetty was in were visited by a team consisting of an unemployment officer, a social worker and a rehousing officer. Hetty, a strong gaunt old woman wearing a scarlet wool suit she had found among her cast-offs that week, a black knitted tea-cosy on her head, and black buttoned Edwardian boots too big for her, so that she had to shuffle, invited them into her room. But although all were well used to the extremes of poverty, none wished to enter the place, but stood in the doorway and made her this offer: that she should be aided to get her pension -why had she not claimed it long ago?and that she, together with the four other old ladies in the house should move to a Home run by the Council out in the northern suburbs. All these women were used to, and enjoyed, lively London, and while they had no alternative but to agree, they fell into a saddened and sullen state. Hetty agreed too. The last two winters had set her bones aching badly, and a cough was never far away. And while perhaps she was more of an urban soul even than the

Meclis üyeleriyle kilise ileri gelenlerinin söylevleri sonucunda, yörenin yöneticileri bu yeniden yapılaşma projesinin kurbanlarını yok sayamayacaklarını anladılar. Hetty'nin yaşadığı evdeki insanları, bir işsizlik sigortası uzmanı, bir sosyal uzman ve bir ev tahsis uzmanından oluşan bir heyet ziyarete geldi. O hafta dilendikleri arasından seçtiği kızıl bir yün elbiseyi giyinmiş, saçına siyah örgü bir bant takmış ve ayaklarına çok büyük gelen siyah düğmeli bir çift Edward botu geçirmiş, bu nedenle de ayaklarını sürümek zorunda olan çökük yanaklı güçlü yaşlı kadın Hetty onları odasına davet etti. Tümü de sefaletin türlü çeşitli görüntülerine alışık oldukları için içeri girmekten kaçınıp eşikte durarak kendisine şu öneriyi yaptılar: Emekli maaşından tekrar yararlanması için ona yardım gerekliydi -maaşı için daha önceleri neden başvurmamıştı?- ve evdeki diğer dört yaşlı bayan ile beraber kentin kuzey banliyölerinden birinde belediye tarafından yönetilen bir düşkünler evine yerleştirilmeliydi. Yaşlı kadınların tümü de bu hareketli Londra kentine alışık ve burada yaşıyor olmaktan çok hoşnuttular. Ama kabul etmekten başka seçenekleri bulunmadığı için üzgün ve küskün bir hale büründüler. Hetty de kabul etmek zorundaydı. Son iki kıştan beri kemik ağrılarından şikayetçiydi ve hiç geçmeyen bir öksürüğe tutulmuştu. Ve belki de aralarında en kentsoylu ruhuna sahip bulunana o olduğu için -çünkü eski püskülerle dolu bebek arabasıyla kentin tüm so-

others, since she had walked up and down so many streets with her old perambulator loaded with rags and laces, and since she knew so intimately London's texture and taste, she minded least of all the idea of a new home 'among green fields'. There were, in fact, no fields near the promised Home, but for some reason all the old ladies had chosen to bring out this song of a phrase, as if it belonged to their situation, that of old women not far off death. "It will be nice to be near green fields again," they said to each other over cups of tea.

The housing officer came to make final arrangements. Hetty Pennefather was to move with the others in two weeks' a time. The young man, sitting on the very edge of the only chair in the crammed room, because it was greasy and he suspected it had fleas or worse in it, breathed as lightly as he could because of the appalling stink: there was a lavatory in the house, but it had been out of order for three days, and it was just the other side of thin wall. The whole house smelled.

The young man, who knew only too well the extent of the misery due to lack of housing, who knew how many old people abandoned by their children did not get the offer to spend their days being looked after by the authorities, could not help feeling that this wreck of a human being could count herself lucky to get a place in his Home, even if it was -and he knew and deplored the factan institution in which the old were treated like naughty and dimwitted children until they had the good fortune to die.

kaklarını arşınlamış ve Londra'nın yapısını ve zevklerini yakından tanımıştı,- 'yeşillikler arasındaki' o yeni ev fikrinden en az etkileneniydi.

Aslında o vaadedilen yuvanın çevresinde hiçbir yeşil alan yoktu ama her nedense yaşlı kadınlar ölümlerine pek az bir şey kalmış yaşlıların durumuna, yani kendi hallerine pek de uygunmuş gibi görünen bu şarkı sözü gibi deyimî çıkartmışlardı ortaya. "Tekrar yeşil çayırlıklara yakın, yaşamak güzel olacak," diyorlardı birbirlerine çay saatlerinde.

Ev tahsis uzmanı, nihai uyarlamalar için tekrar geldi. Hetty Pennefather de diğerleriyle beraber iki haftaya kadar taşınacaktı. Genç adam, kalabalık odadaki tek sandalyenin hemen ucuna eğreti bir şekilde oturmuştu, çünkü o sandalye de yağ içindeydi ve adam odada pirelerin hatta daha beter şeylerin de bulunduğundan kuşkuluydu ve itici keskin kokuyu duymamak için olabildiğince hafiften nefes alıyordu. Evde bir tuvalet vardı ama üç gündür çalışmıyordu ve incecik bir duvarın öbür tarafındaydı.

Evsiz barksızlığın vardırıldığı sefaletleri, çocukları tarafından terkedilmiş ve son günlerinde belediye tarafından bakılma şansına erememiş bir sürü ihtiyar insanı yeterince yakından bilen genç adam; karşısındaki bu insan harabesinin, gayet iyi bildiği ve -çok üzüldüğü gibi- yaşlıların, ölümün şanslı eli onları alana kadar yaramaz ve kötü huylu çocuklarmış gibi davranıldıkları bir yer olmasına rağ-

But just as he was telling Hetty that a van would be coming to take her effects and those of the other four old ladies, and that she need not take anything more with her than her clothes 'and perhaps a few photographs', he saw what he had thought was a heap of multicoloured rags get up and put its ragged gingery-black paws on the old woman's skirt. Which today was cretonne curtain covered with pink and red roses that Hetty had pinned around her because she liked the pattern.

'You can't take that cat with you,' he said automatically. It was something he had to say often, and knowing what misery the statement caused, he usually softened it down. But he had been taken by surprise.

Tibby now looked like a mass of old wool that has been matting together in dust and rain. One eye was permanently half-closed, because a muscle had been ripped in a fight. One ear was vestigial. And down a flank was a hairless slope with a thick scar on it. A cat-hating man had threatened Tibby as he treated all cats, to a pellet from his airgun. The resulting wound had taken two years to heal. And Tibby smelled.

men, belediye yaşlılar evine kapağı atmaktan dolayı kendini çok şanslı sayması gerektiği fikrinden kendini alıkoyamadı.

Ama Hetty'ye tam da onun ve diğer dört yaşlı bayanın eşyalarını almak için bir kamyonetin geleceğini ve 'giysileri ve belki de birkaç fotoğraf'dan başka hiçbir şeyini almasına gerek olmadığını söylerken rengarenk bir kırpıntı yığını zannettiği bir şeyin ayaklanıp kara pençelerini yaşlı kadının eteğine dikkatle geçirdiğini gördü. Bugünkü giysi, Hetty, desenini beğendiği için beline dolayıp iğneyle tutturduğu pembe ve kırmızı güllerle bezeli kreton bir perdeydi.

Otomatikman, "O kediyi beraberinizde götüremezsiniz," dedi. Sık sık söylemek zorunda kaldığı bir şeydi bu, sözün yolaştığı kederlenme nedeniyle de genellikle yumuşakça söylerdi bunu. Ama o da şaşırmıştı.

Tibby bu sıralarda toz ve çamurdan tiftiklenmiş eski bir yün yığının benzemekteydi. Bir dövüş sırasında kası yırtıldığı için gözkapaklarından teki yarı düşüktü. Bir kulağı neredeyse tamamen kopmuş, geriye hemen hiçbir şey kalmamıştı. Sağrılarında birinde de üzerinde kalın bir yara kabuğu olan tüyleri dökülmüş bir iz vardı. Kedilerden nefret eden birisi tüm kedilere yaptığı gibi Tibby'ye de havalı tüfeğiyle saçma yağdırmıştı. Yol açtığı yaranın kapanıp iyileşmesi ise neredeyse iki yıl almıştı ve Tibby çok pis kokuyordu.

No worse, however, than his mistress, who sat stiffly still, bright-eyed with suspicion, hostile, watching the well-brushed, tidy young man from the Council.

"How old is that beast?"

"Ten years, no, only eight years, he's a young cat about five years old, said Hetty, desperate.

"It looks as if you'd do him a favour to put him out of his misery," said the young man.

When the official left. Hetty had agreed to everything. She was the only one of the old women with a cat. The others had budgerigars or nothing. Budgies were allowed in the Home.

She made her plans, confided in the others, and when the van came for them and their clothes and photographs and budgies, she was not there, and they told lies for her. "Oh, we don't know where she can have gone, dear," the old women repeated again and again to the indifferent van-driver. "She was here last night, but she did say something about going to her daughter in Manchester." And off they went to die in the Home.

Hetty knew that when houses have been emptied for redevelopment they may stay empty for months, even years. She intended to go on living in this one until the builders moved in.

Ama yine de sessizce ve dimdik oturan, gözleri şüp-
heyle parıldayan ve belediye'nin temiz giyimli, düzenli
genç adamını düşmanca süzen sahibesinden daha kötü
kokuyor sayılmazdı.

"Hayvan kaç yaşında?"

"On yaşında, hayır yalnızca sekiz yaşında, o yaklaşık
beş yaşında gencecik bir kedidir," diye savundu Hetty ça-
resizlikle.

Genç adam, "Eğer sefaletine son verilirse ona iyilik
edilmiş olacak gibi görünüyor," dedi.

Genç memur ayrıldığında Hetty her şeyi kabullenmiş-
ti. İhtiyar kadınların arasında kedisi olan yalnızca oydu.
Diğerlerinin ya muhabbet kuşları vardı ya da hiçbir şeyle-
ri yoktu. Yaşlılar evine salt kafes kuşları kabul edilmek-
teydi.

Planını hazırlayıp diğerlerine sırrını anlattı ve kamyo-
net kendileri, giysileri, fotoğrafları ve kuşları için geldiğin-
de o oralarda değildi ve kadınlar Hetty için yalanlar söyle-
diler. "Oh, nereye gitmiş olabilir, bilmiyoruz hayatım," di-
ye tekrar tekrar sızlandılar kendilerini pek de umursama-
yan kamyonet şoförüne. "Daha dün akşam buradaydı
ama Manchester'deki kızına gitmekten filan bahsetmiş-
ti," ve hep beraber yaşlılar evine ölmeye yollandılar.

Hetty, bu tür evlerin yenilenmek üzere boşaltıldıktan
sonra aylarca hatta yıllarca boş kalabildiklerini biliyordu.
İnşaatçılar gelip işe koyulana kadar bu evde yaşamayı sür-

It was a warm autumn. For the first time in her life she lived like her gipsy forbears, and did not go to bed in a room in a house like respectable people. She spent several nights, with Tibby, sitting crouched in a doorway of an empty house two doors from her own. She knew exactly when the police would come around, and where to hide herself in the bushes of the overgrown shrubby garden.

As she had expected, nothing happened in the house, and she moved back in. She smashed a back windowpane so that Tibby could move in and out without her having to unlock the front door for him, and without leaving a window suspiciously open. She moved to the top back room and left it every morning early, to spend the day in the streets with her pram and her rags. At night she kept a candle glimmering low down on the floor. The lavatory was still out of order, so she used a pail on the first floor instead, and secretly emptied it at night into the canal which in the day was full of pleasure boats and people fishing.

Tibby brought her several pigeons during that time.

"Oh, you are a clever puss, Tibby, Tibby! Oh, you're clever, you are. You know how things are, don't you, you know how to get around and about."

dürmeye kararlıydı.

İlk bir sonbahar geçiyordu. Ömründe ilk kez çingene ataları gibi yaşıyordu, saygıdeğer insanlar gibi uyumak için bir evde bir yatak odasına gitmiyordu. Kendi evinden iki adım ötedeki bir başka evin kapı eşiğinde büzülerek birkaç gece geçirdi Tibby ile. Polisin tam ne zamanlar gelebileceğini ve vahşi yüksek otlar büyümüş bahçenin çalılıkları arasında nerelere saklanabileceğini gayet iyi biliyordu.

Beklediği gibi eve hiç bir şey olmadı ve o da gerisin geri evine taşındı. Tibby, kendisi ön kapı kilidini açmak zorunda kalmaksızın ya da bir camı kuşkulu bir şekilde açık bırakmak zorunda kalmaksızın rahatça girip çıkabilsin diye arka pencerelerden birinin camını kırıp bir delik açtı.

Üst kattaki arka odaya taşınıp her sabah erkenden oradan çıkıyor ve gününü sokaklarda çocuk arabası ve pırtılarıyla dolaşarak geçiriyordu. Geceleri yerde alçacık bir ışık veren mumunu yakıyordu. Lavabo hala bozuk olduğu için alt kattaki bir kovayı kullanıyor ve onu geceleri gizlice, gündüz boyu balık avlayanlar ve gezinti tekneleriyle dolup taşan, kanala boşaltıyordu.

Bu sıralarda Tibby ona birkaç güvercin getirdi.

"Oh, seni akıllı kedicik seni, Tibby, Tibby! Çok akıllı-sın, çok akıllı. Bu işleri biliyorsun değil mi, başının çaresi-ne nasıl da bakarsın."

The weather turned very cold; Christmas came and went. Hetty's cough came back, and she spent most of her time under piles of blankets and old clothes, dozing. At night she watched the shadows of the candle flame on floor and ceiling -the window frames fitted badly, and there was a draught. Twice tramps spent the night in the bottom of the house and she heard them being moved on by the police. She had to go down to make sure the police had not blocked up the broken window the cat used, but they had not. A blackbird had flown in and had battered itself to death trying to get out. She plucked it, and roasted it over a fire made with bits of floorboard in a baking pan: the gas of course had been cut off. She had never eaten very much, and was not frightened that some dry bread and bit of cheese was all that she had eaten during her sojourn under the heap of clothes. She was cold, but did not think about that very much. Outside there was slushy brown snow everywhere. She went back to her nest, thinking that soon the cold spell would be over and she could get back to her trading. Tibby sometimes got into the pile with her, and she clutched the warmth of him to her. "Oh, you clever cat, you clever old thing, looking after yourself, aren't you? That's right, my ducky, that's right, my lovely."

Hava iyice soğudu; Noel gelip geçti. Hetty'nin öksürüğü tekrar yerleşti göğsüne ve zamanının çoğunu kat kat örtülerin altında uyuklayarak geçirmeye başladı. Gecele-ri, pencerelerdeki çerçeveler yerlerine oturmadıkları için içeriye giren hava akımının yarattığı (mum ışığının taban ve tavanda oluşturduğu gölge devinimlerini izliyordu.) İki kez evin bodrumunda geceleleyen serserileri ve polis-in onları alıp götürdüğünü duydu. Aşağıya inip, polislerin kedinin girip çıktığı kırık camı tıkayıp tıkamadıklarına bakmak zorunda kaldı, ama neyse ki tıkamamışlardı. Nasılsa kırık yerden içeri uçmuş ve çıkıp kurtulmak için çırpına çırpına ölüp kalmış bir karatavuk leşi vardı. Kuşu yolup temizledi ve yer döşemesi tahtalarının kırıklarıyla yak-tığı bir ateşte, tavada kızarttı; evdeki havagazı tabii ki çoktan kesilmişti. Oldum olası fazla bir şeyler yemezdi ve eski elbise yığınları altındaki sığınağında yediği tek şeyin birkaç parça kuru ekmek ile birazıcık peynir oluşundan da korkmamıştı. Çok üşüyordu ama bunu da pek düşün-müyordu. Dışarıda her yer vıcık vıcık pis bir kahverengi-ne dönmüş kar tabakasıyla kaplıydı. Bu soğuğun yakında geçeceğini ve tekrar gezmelerine başlayacağını düşün-e-rek yuvasına geri döndü. Tibby de ara sıra onun örtüler-i-nin altına, yanına giriyor ve kadın hayvanın sıcaklığına sar-ılıyordu. "Seni akıllı kedi, seni zeki mahluk, kendine ga-yet iyi bakıyorsun, değil mi? Aferin yavrum, aferin güze-lim."

And then, just as she was moving about again, with snow gone off the ground for a time but winter only just begun, in January, she saw a builder's van draw up outside, a couple of men unloading their gear. They did not come into the house: they were to start work next day. By then Hetty, her cat, her pram piled with clothes and her two balankets, were gone. She also took a box of matches, a candle, an old saucepan and a fork and spoon, a tin-opener, and a rat-trap. She had a horror of rats.

About two miles away, among the homes and gardens of amiable Hampstead, where live so many of the rich, the intelligent and the famous, stood three empty, very large houses. She had seen them on an occasion, a couple of years before, when she had taken a bus. This was a rare thing for her, because of the remarks and curious looks provoked by her mad clothes, and by her being able to appear at the same time such a tough battling old thing, and a naughty child. For the older she got, this disreputable tramp, the more there strengthened in her a quality of fierce, demanding childishness. It was all too much of a mixture; she was uncomfortable to have near.

Ve sonra, Ocak ayında, yerlerdeki karın kalktığı ama kışın henüz başladığı bir gün, tam da etrafı dolaşmaya çıkacak iken, kapının önüne inşaatçılara ait bir kamyonetin yanaştığını ve bir kaç işçinin kamyonetten alet edevatlarını boşalttıklarını gördü. Adamlar eve girmediler: İşçi ertesi gün başlayacaklardı. Ama o zamana kadar da Hetty, kedisi, elbiselerle istif edilmiş çocuk arabası ve iki battaniyesi çoktan gitmişlerdi. Beraberinde ayrıca bir kutu kibrit, bir mum, eski bir tencere, bir çatal, bir kaşık, bir konserve açacağı ve bir de farc kapanı almıştı. Farelerden korkardı.

İki mil kadar ileride, zenginlerin, entellektüellerin ve ünlü kişilerin yaşadığı sevimli Hampstead semtinin bahçeleri ve evleri arasında çok büyük üç beş ev vardı. Bu evleri birkaç yıl önce otobüs ile oralarından geçerken tesadüfen görmüştü. Bu tür gezi onun için, çılgınca giysilerinin yol açtığı garipseyen bakışlar ve laf atmalar ve kendisinin de her an hem savaştan yaşlı bir kadın hem de afacan bir çocuk kimliklerine bürünebilmesinden dolayı çok özgün bir anı olmuştu. Çünkü bu sefil ve serseri kadındaki vahşi ve şımarık çocuk kimliği yaşlanmayla birlikte daha da güçlenmişti. Tüm bunlar tahammül edilemeyecek bir karışım halini almıştı: insanın yakınında bulunmaktan rahatsızlık duyacağı birisiydi.

Binaları yeniden inşa edeceklerinden korkmuştu, ama bırakın Londra'nın evsiz barksızlar ordusunu, serserilerin

She was afraid that 'they' might have rebuilt the houses, but there they still stood, too tumbledown and dangerous to be of much use tramps, let alone the armies of London's homeless. There was no glass left anywhere. The flooring at ground level was mostly gone, leaving small platforms and juts of planking over basements full of water. The ceilings were crumbling. The roofs were going. The houses were like bombed buildings.

But in the cold dark of a late afternoon she pulled the pram up the broken stairs and moved cautiously around the frail boards of a second-floor room that had a great hole in it right down to the bottom of the house. Looking into it was like looking into a well. She held a candle to examine the state of walls, here more or less whole, and saw that rain and wind blowing in from the window would leave one corner dry. Here she made for home. A sycamore tree screened the gaping window from the main road twenty yards away. Tibby, who was cramped after making the journey under the clothes in the pram, bounded down and out and vanished into neglected undergrowth to catch his supper. He returned fed and pleased, and seemed happy to stay clutched in her hard thin old arms. She had come to watch for his return after hunting trips, because the warm purring bundle of bones and fur did seem to allay, for a while, the permanent ache of cold in her bones.

bile işine yaramayacak kadar tehlikeli ve aşırı yıkık halleriyle hala orada ayaktaydılar. Üstlerinde tek sağlam bir cam bile kalmamıştı. Zemin katın yer döşemeleri hemen tamamıyla yok olmuş, geride suyla dolu bodrum odalarının üzerinde uzanan kimi döşeme tahtalarıyla ufak tefek platformların dışında bir şey kalmamıştı. Tavanlar dökülüyordu. Çatılar yokolmaktaydı. Binalar sanki bombalanmışlardı.

Ama ilerlemiş bir öğleden sonrasının, soğuk karanlığında pusetini kırık merdivenlerden yukarı çekip, ortasında aşağı evin taa dibine kadar görünebildiği bir delik olan ikinci kat odasının zayıf döşemeleri üzerinde dikkatle gezindi. Buradan bakmak sanki bir kuyuya bakmak gibiydi.

Duvarların halini inceleyebilmek için bir mum yaktı, şurada çok burada daha az, pencereden esen rüzgar ve giren yağmurun bir köşeyi oldukça az etkileyebilip, kuru bırakacağını gördü. Buracığa yerleşti. Bir akça ağaç kırık pencereyi, yirmi yarda ötedeki yoldan içerisi görünemeyecek şekilde perdeliyordu. Pusetteki giysi yığınının altında yolculuk boyunca kasları tutulan Tibby aşağıya zıplayıp evden dışarı fırladı ve terk edilmiş bahçe otlarının arasında akşam yemeğini yakalamak üzere kayboldu. Döndüğünde tok ve mutluydu, kadının incecik, yaşlı, sert, onu sarmalayan kollarında durmaktan hoşnut görünüyordu. Bir süre sonra kadın onun bu av seferinden dönüşünü

Next day she sold her Edwardian boots for a shillings -they were fashionable again- and bought a loaf and some bacon scraps. In a corner of the ruins well away from the one she had made her own, she pulled up some floorboards, built a fire, and toasted bread and the bacon scraps. Tibby had brought in a pigeon, and she roasted that, but not very efficiently. She was afraid of the fire catching and the whole mass going up in flames; she was afraid, too, of the smoke showing and attracting the police. She had to keep damping down the fire, and so the bird was bloody and unappetising, and in the end Tibby got most of it. She felt confused, and discouraged, but thought it was because of the long stretch of winter still ahead of her before spring could come. In fact, she was ill. She made a couple of attempts to trade and earn money to feed herself before she acknowledged she was ill. She knew she was not yet dangerously ill, for she had been that in her life, and would have been able to recognise the cold listless indifference of a real last-ditch illness. But all her bones ached, and her head ached, and she coughed more than she ever had. Yet she still did not think of herself as suffering particularly from the cold, even in that sleety January weather.

bekler oldu; çünkü bu mırıldayan sıcak kemik ve kürk yığınının ta kemiklerinde duyduğu soğğun tükenmez acısını biraz biraz yatıştırıyordu.

Ertesi gün Edward stili botlarını birkaç şiline sattı; botlar yine moda olmuşlardı- ve bir somun ekmek ile biraz salam satın aldı. Kendi odasından iyice uzakta, harabelerin başka bir köşesinde, topladığı döşeme tahtalarıyla bir ateş yakıp ekmegi ve salam parçalarını kızarttı. Tibby bir güvercin getirmişti, onu da kızarttı ama pek de yeterince değil. Ateşin yayılıp tüm harabelerin yanacağından korkuyordu; dumanın farkedilip polisin dikkatini çekeceğinden de korkuyordu ayrıca. Ateşi hep bastırmaya zorunluydu, bu nedenle de kuş kanlı kanlı kaldı ve iştah çekemeyecek kadar kötü kızardı, sonunda da çoğunu ancak Tibby yedi. Kafası karışmış ve cesareti yitmişti ama bunun önünde bahar gelene kadar çok uzun bir kışın varolmasından dolayı olduğunu sanıyordu. Gerçekte, çok hastaydı. Biraz ticarete koyulup, kendini beslemek üzere para kazanmak için bir kaç çaba gösterdiyse de sonunda hasta olduğunu kabullendi. Tehlikeli bir biçimde hasta olmadığını biliyordu, çünkü hayatında öylesine hasta da olmuştu ve gerçek ölümcül bir hastalığın soğuk sabırsız fütursuzluğunu tanıyabilirdi. Ancak tüm vücudu ağrılar içindeydi ve başı da ağrıyor ve her zaman olduğundan çok daha fazla öksürüyordu. Yine de kendini özellikle soğuktan ağrılar çekermiş gibi düşünmüyordu. Ömrü boyunca hiç-

She had never, in all her life, lived in a properly heated place, had never known a really warm home, not even when she lived in the Council flats. Those flats had electric fires, and the family had never used them, for the sake of economy, except in very bad spells of cold. They piled clothes on to themselves, or went to bed early. But she did know that to keep herself from dying now she could not treat the cold with her usual indifference. She knew she must eat. In the comparatively dry corner of the windy room, away from the gaping window through which snow and sleet were drifting, she made another nest -her last. She had found a piece of polythene sheeting in the rubble, and she laid that down first, so that the damp would not strike up. Then she spread her two blankets over that. Over them were heaped the mass of old clothes. She wished she had another piece of polythene to put on top, but she used sheets of newspaper instead. She heaved herself into the middle of this, with a loaf of bread near to her hand. She dozed, and waited, and nibbled bits of bread, and watched the snow drifting softly in. Tibby sat close to the old blue face that poked out of the pile and put up a paw to touch it. He miaowed and was restless, and then went out into the frosty morning and brought in a pigeon. This the cat put, still struggling and fluttering a little, close to the old woman. But she was afraid to get out of the pile in which the heat was being made and kept with such difficulty. She really could not climb out long enough to pull up more splinters of plank from the floors, to make a fire, to pluck the pigeon, to roast it. She put out a cold hand to stroke the cat.

bir zaman yeterince iyi ısıtılmış bir yerde yaşamamış, gerçekten sıcak bir yuvayı hiç tanımamıştı. Belediye evlerinden birinde yaşadıkları sıralarda bile. Bu evlerin jetonlu, elektrikli ısıtıcıları vardı ve aile tasarruf olsun diye çok ama çok soğuk günler dışında bu ısıtıcıları hiç kullanmazdı. Üzerlerine çok kalın giyinirler ya da erkenden yata-lardı. Ama şimdi, kendini ölmekten koruyabilmek için so-ğuşa karşı her zamanki kayıtsızlığını takınamayacağını an-lamıştı. Bir şeyler yemesi gerektiğinin farkındaydı. Esinti-li odasının kar ve yağmurun içeri dolmakta olduğu kırık penceresinden uzaktaki nisbeten kuru köşesinde bir baş-ka yuva -son yuvası- daha kurdu. Döküntülerin arasında bir parça polietilen levha bulmuştu, önce bunu serdi ki döşemedeki ıslaklık ona ulaşmasın. Sonra bunun üzeri-ne iki battaniyesini de serdi. Onların üzerine de giysi yığı-nını istifledi. En üste koyabilecek bir polietilen levhası ol-masını da arzulardı ama yoktu, bu nedenle onun yerine gazete sayfalarını serdi en üste. Elinde bir somun ekmek-le tüm bu yığının arasına sokulup yerleşti. Uyuyarak, uya-narak, elindeki ekmekten kemirerek içerde yığılan karla-rı seyretti. Tibby yığının kenarından görünen yaşlı, mavi-leşmiş yüze yakın oturuyor ve ona dokunmak için pençesi-ni uzatıyordu. Sabırsızlıkla miyavladı ve sonra dondurucu sabah soğuşuna çıkıp gitti, döndüğünde bir güvercin getir-di. Hala biraz çırpınıp debelenen kuşu kadına yakın bir yere koydu. Ama kadın biraz olsun ısıttığı ve bu ısıyı zor-

"Tibby, you old thing, you brought it for me, then, did you? You did, did you? Come here, come in here..." But he did not want to get in with her. he miaowed again, pushed the bird closer to her. It was now limp and dead.

"You have it, then. You eat it. I'm not hungry, thank you, Tibby."

But the carcass did not interest him. He had eaten a pigeon before bringing this one up to Hetty. He fed himself well. In spite of his matted fur, and his scars and his half-closed yellow eye, he was a strong, healthy cat.

At about four the next morning there were steps and voices downstairs. Hetty shot out of the pile and crouched behind a fallen heap of plaster and beams, now covered with snow, at the end of the room near the window. She could see through the hole in the floorboards down to the first floor, which had collapsed entirely, and through it to the ground floor. She saw a man in a thick overcoat and muffler and leather gloves holding a strong torch to illuminate a thin bundle of clothes lying on the floor. She saw that this bundle was a sleeping man or woman. She was indignant *-her* home was being trespassed upon. And she was afraid because she had not been aware of this other tenant of the ruin. Had he,

lukla koruduğu yığının arasından çıkmaya korkuyordu. Gerçekten dışarı çıkıp, ateş yakıp, güvercini yolup, kızartacak kadar uzun süre kalamazdı. Buz gibi elini çıkartıp kediyi okşadı.

"Tibby, seni moruk, bunu bana getirdin demek, öyle mi?... Öyle değil mi, değil mi? Buraya gel, gel bakayım..." Ama kedi onun yanına girmek istemiyordu. Tekrar miyavladı ve kuşu onun daha da yakınına iteledi. Kuş artık kıpırtısızdı, ölmüştü.

"O halde sen al onu. Sen ye. Ben aç değilim, sağol Tibby."

Ama kuş ölüsü kediyi ilgilendirmiyordu. Onu Hetty'e getirmeden önce bir tanesini de kendi yemişti. Yeterince toktu. Keçeleşmiş kürküne, yara izlerine ve yarı kapalı sarı gözüne rağmen, güçlü ve sağlıklı bir kedi idi.

Ertesi sabahın saat dördü civarında aşağıda birilerinin yürüdüğünü ve seslerini duydu. Hetty yığınının fırlayıp odanın öbür tarafında pencerenin yakınında, şimdi artık karla örtölmüş giriş ve tavan alçısı parçaları yığınının kenarına çömeldi. Oradaki delikten aşağısını, tamamen çökmüş ilk katı ve oradan da bodrum katını görebiliyordu. Kalın bir palto, boyun atkısı ve deri eldivenler giymiş, güçlü el feneriyle yerde uzanmış incecik bir giysi yığınını aydınlatan bir adam gördü. Bu yığının uyuyan bir kadın ya da erkek olduğunu farkettili. Kızmıştı, evine tecavüz edilmekteydi. Ve harabenin bu diğer sakinini farketme-

or she, heard her talking to the cat? And where was the cat? If he wasn't careful he would be caught, and that would be the end of him! The man with a torch went off and came back with a second man. In the thick dark far below Hetty, was a small cave of strong light, which was the torchlight. In this space of light two men bent to lift the bundle, which was the corpse of a man or a woman like Hetty. They carried it out across the dangertraps of fallen and rotting boards that made gangplanks over the water-filled basement. One man was holding the torch in the hand that supported the dead person's feet, and the light jogged and lurched over trees and grasses: the corpse was being taken through the shrubberies to a car.

There are men in London who, between the hours of two and five in the morning, when the real citizens are asleep, who should not be disturbed by such unpleasantness as the corpses of the poor, make the rounds of all the empty, rotting houses they know about, to collect the dead, and to warn the living that they ought not to be there at all, inviting them to one of the official Homes or lodgings for the homeless.

Hetty was too frightened to get back into her warm heap. She sat with the blankets pulled around her, and looked through gaps in the fabric of the house, making out shapes and boundaries and holes and puddles and mounds of rubble, as her eyes, like her cat's, became accustomed to the dark.

miş olmaktan dolayı dâ korkmuştu. Kedisıyla konuşmalarını duymuş olabilir miydi o kadın ya da erkek? Kedi de neredeydi? Kedi eğer dikkatli olmazsa yakalanırdı bu da onun sonu olurdu! Fenerli adam çıktı ve ikinci bir adamla geriye döndü. Hetty'nin altındaki bu koyu karanlıkta, el fenerinin güçlü ışığıyla aydınlanan küçük bir mağara vardı. Bu ışıpta iki adam eğilip Hetty gibi bir kadın ya da erkek cesedi olan bu yığını kaldırdılar. Suyla dolu bodrumun üzerinde sağı solu düşülebilecek tuzaklarla dolu iskele tahtası görevi yapan çürümekteki döşeme kalaslarının üzerinden yürüyüp dışarı çıkardılar. Adamlardan birinin cesedin ayaklarını tutan elindeki el fenerinin ışığı oynuyor, ağaçlar ve otlar üzerinde dansediyordu: ceset çalılık-lardan geçirilip bir otomobile götürülmekteydi.

Londra'nın gecenin ikisiyle sabahın beşi arasında, zavallı fakirlerin cesetleri gibi sevimsiz şeylerle rahatsız edilmemesi gereken gerçek yurttaşları uyurlarken, bildikleri ev harabelerini dolaşıp, ölüleri toplayan ve oralarda barınanları uyarıp buralarda yaşamamaları gerektiğini söyleyen, evsizler barınakları ya da resmi düşkünler evlerinden birisine gitmelerini öneren adamlar vardır.

Hetty sıcak yığına dönmek için fazlaca ürkmüştü. Üstüne battaniyelerini çekerek oracıkta oturup, örtülerin arasından evin görünen yerlerini gözledi. Kedisinki gibi karanlığa alışmış gözleri etraftaki şekiller, delikler, su birikintileri ve enkaz yığınlarını seçiyordu.

She heard scuffling sounds and knew they were rats. She had meant to set the trap, but the thought of her friend Tibby, who might catch his paw, had stopped her. She sat up until the morning light came in grey and cold, after nine. Now she did know herself to be very ill and in danger, for she had lost all the warmth she had huddled into her bones under the rags. She shivered violently. She was shaking herself apart with shivering. In between spasms she drooped limp and exhausted. Through the ceiling above her -but it was not a ceiling, only a cobweb of slats and planks- she could see into a dark cave which had been a garret, and through the roof above that, the grey sky, teeming with incipient rain. The cat came back from where he had been hiding, and sat crouched on her knees keeping her stomach warm, while she thought out her position. These were her last clear thoughts. She told herself that she would not last out until spring unless she allowed 'them' to find her, and take her to hospital. After that, she would be taken to a Home.

But what would happen to Tibby, her poor cat? She rubbed the old beast's scruffy head with the ball of her thumb and muttered: "Tibby, Tibby, they won't get you, no, you'll be all right, yes, I'll look after you."

Sürtünme sesleri farkettil ve bunların fareler olduğunu anladı. Aslında fare tuzağını kurmaya niyetlenmişti ama dostu Tibby'nin pençesini kaptırabilecek olabilmesi düşüncesi onu bu işten alıkoymuştu. Saatin dokuzunda sabahın gri ve soğuk ışıkları belirene kadar uyanık oturdu. Şimdi kendini çok ağır hasta ve tehlikede hissetmeye başlamıştı, çünkü kırpıntılarının arasında büzüldüğü zaman kemiklerine biriktirdiğı sıcaklığın tamamını yitirmişti. Şiddetle titredi. Titremekten neredeyse kendini parçalayacaktı. Nöbetler arasında bitkin ve kendini salmış çöküyordu. Tepesindeki tavandan -bu pek de bir tavan değil, çıta ve kalaslardan oluşan bir örümcek ağı yığınıydı- bir zamanlar tavanarası olan karanlık bir mağarayı oradaki yıkık çatıdan da başlayan yağmurla dolu gri gökyüzünü görüyordu. Kedi saklandığı yerden çıkıp gelerek dizleri üzerine yattı, karnını ısıtıyordu. Durumunu tartmaya koyuldu. Bu onun son berrak düşünceleriydi. Eğer 'onların' kendini bulmasına izin vermeyip ve kendini hastaneye götürmelerini sağlamayacak olursa bahara kadar dayanamayacağını söyledi kendi kendine. Ondan sonra da düşkünler evine götürülürdü.

Ama o halde, zavallı kedisi Tibby'ye ne olurdu? Baş parmağının ayasıyla ihtiyar hayvanın ensesini kaşdı ve "Tibby, Tibby, seni ele geçiremeyecekler, hayır, sana hiçbir şey olmayacak, ben sana hep bakacağım," diye mırıldandı.

Towards midday, the sun oozed yellow through miles of greasy grey cloud, and she staggered down the rotting stairs, to the shops. Even in those London streets, where the extraordinary has become usual, people turned to stare at a tall gaunt woman, with a white face that had flaming red patches on it, and blue compressed lips, and restless black eyes. She wore a tightly buttoned man's overcoat, torn brown woolen mittens, and an old fur hood. She pushed a pram loaded with old dresses and scarps of embroidery and torn jerseys and shoes, all stirred into a tight tangle, and she kept pushing this pram up against people as they stood in queues, or gossiped, or stared into windows, and she muttered: "Give me your old clothes, darling, give me your old pretties, give Hetty something, poor Hetty's hungry." A woman gave her a handful of small change, and Hetty bought a roll filled with tomato and lettuce. She did not dare go into a cafe, for even in her confused state she knew she would offend, and would probably be asked to leave. But she begged a cup of tea at a street stall, and when the hot sweet liquid flooded through her she felt she might survive the winter. She bought a carton of milk and pushed the pram back through the slushy snowy street to the ruins.

Öğlene doğru güneş, yağlı gri, millerce kalınlıktaki bulutların arasından sarı sarı süzülüp parıldayınca, çürümüş merdivenlerden sendeleye sendeleye inip dışarı çıktı, mağazalara doğru yöneldi. Olağanüstü şeylerin, doğal karşılandığı Londra caddelerinde bile insanlar bu morarmış, sıkılmış dudaklı, çılgın bakışlı, kara gözlü, bembeyaz yüzünde alev alev yanan kızıl lekeler bulunan bu uzun boylu, çökük avurtlu kadına dönüp dönüp baktılar. Üzerinde sımsıkı iliklenmiş bir erkek paltosu, kahverengi yırtık pırtık yün bir atkı ve eski bir kürk başlık vardı. Eski giysiler, dantela parçaları, yırtık jarse ve ayakkabıların karman çorman yığıldığı bir puseti itekliyordu ve bunu kuyruklar da gevezelik eden ya da vitrinlere bakan insanların üzerlerine üzerlerine doğru iterek, "Eski giysilerinizi bana verin, şekerim, eski cicilerinizi bana verin, Hetty'ye bir şeyler verin, zavallı Hetty'cik çok aç," diye mırıldanıyordu. Bir kadın ona bir avuç bozuk para verdi ve Hetty de bunlarla domates ve marullu bir yufka satın aldı. Cafe'lerden birine de girmeye cesaret edemiyordu çünkü allak bullak olmuş bu kafasıyla bile etrafına rahatsızlık vereceğini ve muhakkak kovulacağını biliyordu. Ama seyyar büfelerin birinden bir fincan çay dilendi. Sıcak sıvı içini ısıtınca kışı atlabileceğini hissetti. Bir kutu süt satın alıp, pusetini vıcık vıcık karlı sokak boyunca geriye, yıkıntı evlere doğru sürdü.

Tibby oralarda yoktu. "Amma da sıkıntı şu çay da," di-

Tibby was not there. She urinated down through the hole in the boards, muttering, "A nuisance, that old tea," and wrapped herself in a blanket and waited for the dark to come.

Tibby came in later. He had blood on his foreleg. She had heard scuffling and she knew that he had fought a rat, or several, and had been bitten. She poured the milk into the tilted saucepan and Tibby drank it all.

She spent the night with the animal held against her chilly bosom. They did not sleep, but dozed off and on. Tibby would normally be hunting, the night was his time, but he had stayed with the old woman now for three nights.

Early next morning they again heard the corpse-removers among the rubble on the ground floor, and saw the beams of the torch moving on wet walls and collapsed beams. For a moment the torchlight was almost straight on Hetty, but no one came up: who could believe that a person could be desperate enough to climb those dangerous stairs, to trust those crumbling splintery floors, and in the middle of winter?

Hetty had now stopped thinking of herself as ill, of the degrees of her illness, of her danger -of the impossibility of her surviving. She had cancelled out in her mind the presence of winter and its lethal weather, and it was as if spring were nearly here. She knew that if it had been spring when she had had to leave the other house, she and the cat could have lived here for months and months, quite safely and comfortably. Because it seemed to her an impossible and even a silly thing

ye söylenerek kaplamalardaki bir delikten aşağıya işedi ve kendini bir battaniyeyle sarmalayıp karanlığın gelmesini beklemeye koyuldu.

Tibby oldukça geç döndü. Ön ayağı kanlıydı. Az önce bir kavga sesi duymuştu ve kedinin bir ya da daha fazla sıçanla dövüştüğünü ve onlar tarafından ısırıldığını anlamıştı. Sütü yamuk tencereye döktü, Tibby tümünü içiverdi.

Geceyi, hayvanı üşüyen göğsünde tutarak geçirdi. Uyumadılar ama dalıp dalıp uyandılar. Tibby normalde ava çıkmalıydı, gece onun av zamanıydı ama kedi üç gece-dir yaşlı kadını bırakmıyor, onunla kalıyordu.

Ertesi sabah erkenden zemin kattaki enkaz üzerinde ceset toplayıcıların dolaşmalarını duydular, ıslak duvarlar ve yıkılmış kirişlerin üzerinde dolaşan fener hüzmelerini gördüler. Fener bir an Hetty'yi de aydınlatıverecekmış gibi dosdoğru ona yöneldi ama kimse yukarı çıkmadı; kışın ortasında bu güvenilmez, kırılğan ve paramparça basamaklarıyla, tehlike dolu çürük merdivenlerden yukarı çıkıp da saklanacak denli çaresiz bir insanın varolabileceğine kim inanırdı?

Hetty artık vahametin büyüklüğünü, onu bekleyen tehlikeyi -hayatta kalmasının olanaksızlığını- kendisini hasta olarak düşünmeyi çoktan bırakmıştı. Sanki bahar neredeyse geliyormuşçasına, kışı ve onun öldürücü havasını silip atmıştı zihninden. Eğer diğer evi terkettiği sıralar bahar olmuş olsaydı burada kedisiyle beraber aylar ve aylar

that her life, or, rather, her death, could depend on something so arbitrary as builders starting work on a house in January rather than April, she could not believe it: the fact would not stay in her mind. The day before she had been quite clear-headed. But today her thoughts were cloudy, and she talked and laughed aloud. Once she scrambled up and rummaged in her rags for an old Christmas card she had got four years before from her good daughter! In a hard harsh angry grumbling voice she said to her four children that she needed a room of her own now that she was getting on. "I've been a good mother to you," she shouted to them before invisible witnesses -former neighbours, welfare workers, a doctor. "I never let you want for anything, never! When you were little you always had the best of everything! You can ask anybody, go og, ask them then!"

She was restless and made such a noise that Tibby left her and bounded on to the pram and crouched watching her. He was limping, and his foreleg was rusty with blood. The rat had bitten deep. When the daylight came, he left Hetty in a kind of sleep, and went down into the garden where he saw a pigeon feeding on the edge of the pavement. The cat pounced on the bird, dragged it into the bushes, and ate it all, without taking it up to his mistress. After he had finished eating, he stayed hidden, watching the passing people. He started at them intently with his blazing yellow eye, as if he were thinking, or planning. He did not go into the old ruin and up the crumbling wet stairs until late -it was as if he knew it was not worth while going at all.

boyu oldukça rahat ve güvenli oturabileceğini biliyordu. Yaşamı ya da daha doğrusu ölümünün, inşaatçıların bir eve başlamak için Nisan yerinc Ocak ayını seçmeleri kadar rastlantısal bir şeye bağlı olabileceğini düşünmek kadar olanaksız ve hatta saçma görünüyordu ki, bu gerçeği kafası almıyordu. Bir gün önce zihni oldukça açıktı. Ama bugün düşünceleri dumanlıydı, kendi kendine konuştu, kahkahalarla gülüp durdu. Bir ara fırlayıp dört yıl kadar önce iyi kız evladından aldığı eski bir Noel tebriğini bulmak için döküntü yığını eşeledi. Dört evladına birden hitaben sert, hırçın, öfkeli ve şikayetçi bir sesle yaşayabilmesi için kendisine ait bir odası olması gerektiğini söyledi. "Size iyi bir anne oldum her zaman," diye bağırdı onlara görünmez tanıkların, eski komşuların, hayır işleri görevlilerinin ve bir doktorun huzurunda, "Sizi hiçbir şeye muhtaç etmedim, asla! Sizler küçükken her şeyin en iyisine sahip olurdunuz! Kime isterseniz sorabilirsiniz, gidin sorun onlara, haydi!"

O kadar rahatsız ediciydi ve o kadar gürültülüydü ki Tibby onu bırakıp pusete çıkıp, oturarak onu izlemeye başladı. O da topallıyordu ve patisi kurumuş kanlar içindeydi. Sıçan çok derinden ısırılmıştı. Gün aydınlanınca Hetty'yi bir tür uyku içinde bırakıp aşağıya, kaldırımın kenarında yem arayan bir güvercini farkettiği bahçeye indi. Kedi kuşun üzerine atlayıp çalılara sürükledi ve tamamını yedi, sahibesine götürmeksizin. Yemesini bitirdikten

He founded Hetty, apparently asleep, wrapped loosely in a blanket, propped sitting in a corner. Her head had fallen on her chest, and her quantites of white hair had escaped from a scarlet woolen cap, and concealed a face that was flushed a deceptive pink -the flush of coma from cold. She was not yet dead, but she died that night. The rats came up the walls and along the planks and the cat fled down and away from them, limping still, into the bushes.

Hetty was not found for a couple of weeks. The weather changed to warm, and the man whose job it was to look for corpses was led up the dangerous stairs by the smell. There was something left of her, but not much.

As for the cat, he lingered for two or three days in the thick shrubberies, watching the passing people and beyond them, the thundering traffic of the main road. Once a couple stopped to talk on the pavement, and the cat, seeing two pairs of legs, moved out and rubbed himself against one of the legs. A hand came down and he was stroked and patted for a little. Then the people went away.

sonra, bir kenarda saklanıp gelen geçen insanları seyretti Sanki bir şeyler düşünüyor ya da planlıyormuş gibi dik dik baktı onlara parıldayan sarı gözleriyle. İyice geç olmandan eski yıkıntıya ve yıkık merdivenlerden yukarıya dönmedi, sanki geri dönmesine değer bir şey kalmadığını biliyormuş gibiydi.

Hetty'yi görünürde uyur bir halde, bir köşede büzülüp battaniyesinin içinde gevşekçe sarılmış oturur buldu. Başı göğsüne düşmüş ve gümrah ak saçları fırlayıp dökülmüştü kızıl yün başlığından, yüzü soğuktan girdiği komanın parıltısını, aldatıcı pembe bir parıltıyı yansıtıyordu. O sıra henüz can vermemişti ama geceleyin öldü. Sıçanlar duvarların içinden ve kirişlerden tırmanıp yukarıya koşuştular kedi de onlardan kaçıp, topallaya topallaya aşağıya çalılıkların arasına attı kendini.

Hetty'nin cesedi birkaç hafta bulunamadı. Havalar biraz ısınınca, görevi cesetleri aramak olan adam, kötü kokuyu farkedip tehlikeli merdivenlerden yukarıya çıkmaya mecbur kaldı. Kadından bir şeyler kalmış sayılırdı ama pek de fazla bir şeyler değil.

Kediye gelince, sık çalılıklar arasında birkaç gün oyalandı gelip geçen insanlar ve onların ötesinde ana cadde-deki gürleyen trafiği izleyerek. Bir ara iki kişi kaldırımın üzerinde karşılaşp konuşmaya başladı ve iki çift bacağı farkedenden kedi, dışarı çıkıp bacaklardan birine sürtündü. Bir el aşağıya uzandı ve kedi birazıcık okşanıp, pehpeh-

The cat saw he would not find another home, and he moved off, nosing and feeling his way from one garden to another, through empty houses, finally into an old churchyard. This graveyard already had a couple of stray cats in it, and he joined them. it was the beginning of a community of stray cats going wild. They killed birds, and field mice that lived among the grasses, and they drank from puddles. Before winter had ended the cats had had a hard time of it from thirst, during the two long spells when the ground froze and there was snow and no puddles and the birds were hard to catch because the cats were so easy to see against the clean white. But on the whole they managed quite well. One of the cats was female, and soon there was a swarm of wild cats, as wild as if they did not live in the middle of a city surrounded by streets and houses. This was just one of half a dozen communities of wild cats living in that square mile of London.

Then an official came to trap the cats and take them away. Some of them escaped, hiding till it was safe to come back again. But Tibby was caught. Not only was he getting old and stiff -he still limped from the rat's bite- but he was friendly, and did not run away from the man, who had only to pick him up in his arms.

lendi. Sonra insanlar yürüyüp uzaklaştılar.

Kedicik bir başka yuva bulamayacağını anlayınca bir bahçeden öbürüne, yolunu koklaya koklaya, boş evler arasından eski bir kilise avlusuna değin yürüdü. Bu avluda kendinden önce yerleşmiş birkaç sokak kedisi de vardı zaten, o da onların arasına karıştı. Vahşileşen sokak kedi topluluklarının görülmeye ilk başlandığı sıralardı. Çayırların arasında yaşayan tarla farelerini ve kuşları avlıyorlar, susuzluklarını birikintilerden gideriyorlardı. Kış bitene kadar, yerin donduğu, her tarafın karla kaplandığı ve su birikintilerinin yokolduğu iki uzun dönem kedilere zor zamanlar geçirtti susuzluktan; parlak beyazlıkta, kediler kolayca farkedildikleri için kuşları avlamak da çok zorlaşmıştı. Ama temelde oldukça iyi geçindiler. Kedilerden biri dişiydi ve etrafları, sanki sokaklar ve evlerden oluşan bir kentle çevrili değilmişçesine vahşi, bir sürü yabanıl kediyle doldu kısa sürede. Londra'nın bu yaklaşık bir mil karelik bölümünde yaşayan yarım düzine kadar vahşi kedi topluluklarından yalnızca birisiydi onlarınki.

Sonra kedileri avlayıp götürmek üzere bir görevli geldi semte. Kimileri, daha sonra etraf tekrar güvenilir olunca geri dönmek üzere kaçabildiler. Ama Tibby yakalandı. Salt yaşlandığı ve çevikliğinden çok şey yitirdiği için değil -sıçan ısırtığından dolayı hala topallıyordu- biraz da insan-cıl olduğu için; onu sadece tutup kollarına almaktan başka bir şeye gerek duymayan adamdan kaçmamıştı.

"You're an old soldier, aren't you?" said the man. "A real tough one, a real old tramp."

It is possible that the cat even thought that he might be finding another human friend and a home.

But it was not so. The haul of wild cats that week numbered hundreds, and while if Tibby had been younger a home might have been found for him, since he was amiable, and wished to be liked by the human race, he was really too old, and smelly and battered. So they gave him an injection and, as we say, 'put him to sleep'.

"Sen yaşı bir askersin, öyle değil mi?" dedi adam. "Gerçekten canavar bir şeysin, gerçek bir yaşı serserisin."

Kedinin, bir başka insan dost ve bir yuva buluyor olduğunu sandığı düşünülebilir.

Ama öyle olmadı. O hafta avlanan kedilerin sayısı yüzleri aştı. Tibby eğer genç olsa, sokulgan ve insanlarca sevimleyi isteyen bir kedi oluşundan dolayı, ona belki bir yuva da bulunabilirdi ama, gerçekten çok yaşı ve yaralı bereli idi ve pis kokuyordu. Bu nedenle ona bir iğne yapıp, nasıl derler, 'uykuya gönderdiler.'

Doris Lessing, 22 Ekim 1919'da Kirmanşah'da (İran-Bahteran) İngiliz subayı olan babasının görevi esnasında doğdu. Ailesi 1924 yılında Rodezya'da bir çiftliğe taşındı. Yirmi beş yıl orada kalan Lessing 1949'da İngiltere'ye yerleşti. Gençlik yıllarında faal bir komünistti. *In Pursuit of the English (İngilizler'in Peşinde-1960)* adlı yapıtında İngiltere'deki ilk aylarını anlattı. *Going Home (Yuvaya Dönüş-1957)*'de kısa bir süre için döndüğü Rodezya'ya duyduğu tepkiyi dile getirdi. Roman ve öykülerinde daha çok 20. Yüzyılın toplumsal ve siyasal çalkantılarında rol oynayan kişileri ele aldı.

Yayımlanan ilk kitabı *The Grass Is Singing (Türkü Söylüyordu Otlar-1950)*'de Rodezya'da yaşayan çiftlik sahibi beyaz bir karı kocayla Afrikalı hizmetçilerini konu aldı. Güney Afrika'da büyüyerek İngiltere'ye yerleşen Martha Quest adlı kahramanına ilişkin iki ciltlik roman dizisi *Children of Violence (Şiddet çocukları-1964)* adıyla yayımlandı.

En karmaşık ve en çok okunan romanı olan *The Golden Note Book (Altın Defter-1962)*'de sanatı aracılığıyla yaşadığı çağla uzlaşmaya çalışan bir kadın yazarı konu al-

di. *The Memoirs of a Survivor* (Sağ Kalanın Anıları-1975) ileriye görmeye çalışan bir fantezi niteliğindeydi. Usta bir öykü yazarı olan Lessing *A Man and Two Women* (Bir Adam ve İki Kadın-1965) ve *The Story of a Non-Marrying Man* (Evliliğe Yanaşmayan Bir Adamın Öyküsü-1972) gibi kitaplar yayımladı. Bazıları *Afrika Öyküleri*(1985) adıyla Türkçe'ye çevrilen Afrika'ya ilişkin öykülerini *This Was the Old Chief's Country* (Burası Yaşlı Şefin Ülkesiydi-1973), *The Sun Between Their Feet* (Güneş Ayaklarının Arasında-1973) ve *Stories* (Öyküler-1978) adlı kitaplarında topladı.

Daha sonra bilim kurgu türüne yönelen Lessing bu dizideki kitapları *Canopus in Argos: Archives* (*Canopus Argos'ta: Arşivler*) adı altında topladı. Bu dizide yayımlanan kitaplar şunlardı: *Shikasta* (1979), *The Marriage Between Zones Three, Four and Five* (1980), *The Sirian Experiments* (1981), *The Making of the Representative for Planet 8* (1981), *Documents Relating to the Sentimental Agents in the Volyen Empire*.

DORIS LESSING

NOTES FOR A CASE HISTORY

Yüzyılımızın hayallerinin, amaçlarının, eyleminin ve sonuçta macerasının panoromik bir kurgusu gibidir Doris Lessing.

Onun yaşamı ve eserlerinde yalnızca yetenekli ve önemli bir yazarın çarpıcı yapıtlarını, soyut mesajlarını değil; kaynayan 20. Yüzyıl kazanının bütün sıradışı yönelimlerini bulabilirsiniz.

"Çağımızın entellektüeli" sıfatının anlamındaki gibi hareketli, değişken ve tepkici yazarın elinizdeki bu öyküleri onun geniş dünyasına ulaşabileceğiniz kadar kapsamlı olmayabilir; ancak 2. Dünya Savaşı sonrası sorunlarını çözmeye çalışan İngiltere anlatısıyla 20. Yüzyıl yarasına yapılmış en iyi "biopsi"lerden biri rahatlıkla sayılabilir.

ISBN 975-7730-12-2

BEKUSUN
KİTAPLARI